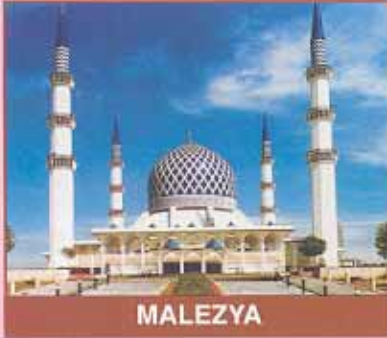
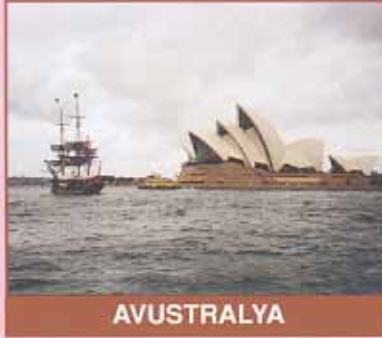

MÜSİAD

ASYA-PASİFİK ve ORTADOĞU'DA

MALEZYA

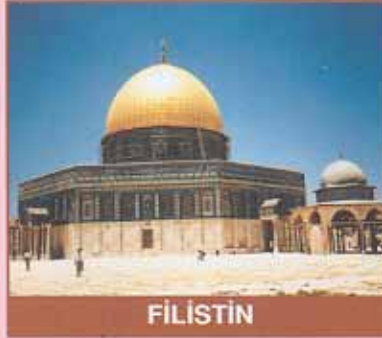
AVUSTRALYA

SİNGAPUR

HONG KONG

FİLİSTİN

MISIR

AĞUSTOS 1998

MÜSİAD

MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

MÜSİAD
ASYA-PASİFİK
VE
ORTADOĞU'DA

MALEZYA
SİNGAPUR
AVUSTRALYA
HONG KONG
FİLİSTİN
MISIR

AĞUSTOS 1998

MÜSİAD

(MÜSTAKİL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ)

Adres: Mecidiye Cad. No: 7/50, Mecidiyeköy - 80310 İSTANBUL
Tel: (0.212) 213 61 00 Fax: (0.212) 213 78 90

Hazırlayanlar

Doç. Dr. Yusuf Balcı

Serdar Çam

MÜSİAD Genel Sekreter Yardımcısı

ISBN 975-7215-26-0

İç Düzen

Sina 532 51 79

Kapak

Davut Menteş

0212 213 61 00

Baskı

SEÇİL OFSET: (0212) 629 06 15

Önsöz

İÇİNDEKİLER

Küreselleşen dünyada ülkeler ve işletmeler hızla dışa açılma çabalarını artırırken, MÜSİAD da uluslararası rekabete açılma çabalarını ve bu çerçevede yurtdışı ticari gezilerini hızla sürdürmektedir.

MÜSİAD, Bangladeş, Pakistan, Sudan ve Fransa'ya organize ettiği geniş katımlı iş gezilerinin ardından son olarak Asya-Pasifik ülkelerine ve Ortadoğu'ya iş gezileri düzenlemiştir.

MÜSİAD, 9-20 Mayıs 1998 tarihleri arasında Genel Başkan Erol Yarar başkanlığında 13 kişiden oluşan bir heyet ile Malezya, Singapur, Avustralya ve Hong Kong'u kapsayan bir iş gezisi tertib etti. Şu anda bir ekonomik kriz yaşayan bölge bilindiği gibi son yıllarda dünya ekonomisi içindeki önemini giderek arttırmıştır. Gezide, özellikle yaşanmakta olan ekonomik kriz çerçevesinde bölgenin değişen koşulları incelendi ve çok verimli iş temaları yürütüldü.

Malezya'da 70'i yabancı 270 kişinin katıldığı Malezya Bağımsız İş Forumu'nun düzenlediği toplantılar ve bu ülkede ve diğer ülkelerdeki işadamları ve işadamları kuruluşları ile bakan ve devlet yetkilileri ile yapılan görüşmeler neticesinde proje ve ticaret bazında somut adımlar atıldı ve MÜSİAD'ın organize ettiği Fuar ve Forum 98 tanıtıldı.

MÜSİAD, 9-19 Haziran 1998 tarihleri arasında Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol başkanlığında 25 kişiden oluşan bir heyet ile Filistin ve Mısır'a bir iş gezisi düzenledi. İslam dünyasında kanayan bir yara olan Filistin meselesinin çözümünde bu ülkenin ekonomisinin güçlendirilmesi hayati önem arz etmektedir.

Heyetimiz, başta Devlet Başkanı Yaser Arafat olmak üzere bakanlar, odalar ve diğer yetkililerin yanında işadamları ile temaslarda bulundu.

Her iki bölgeye yapılan geziler sonucunda somut gelişmeler gerçekleşmiştir. Bu gezilerin akabinde Singapur Ticareti Geliştirme Merkezi'nden bir işadamları heyeti ile Filistin Ekonomi Bakanı Yardımcısı Süleyman Abu Karsh MÜSİAD'ı ziyaret etmiş ve temaslarda bulunmuştur.

Tüm bu ülkelerden 6. MÜSİAD Uluslararası Ticaret Fuarı'na ve 4. Uluslararası İş Forumu'na geniş bir katılım beklenmektedir. MÜSİAD, üyelerinin dış açılmasında öncü olmak ve ilişkilerini geliştirmek amacıyla düzenlediği yurtdışı iş gezilerini devam ettirecektir.

Bu eser, MÜSİAD'ın temalarının yanında bu ülkelerle ilgilenen işadamlarının istifade edebileceği ekonomik ve ticari bilgileri de içermektedir.

Saygılarımla,

Erol Yarar

MÜSİAD Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
-------------	-----

BİRİNCİ BÖLÜM

ASYA-PASİFİK ÜLKELERİ

MALEZYA	3
SİNGAPUR.....	23
AVUSTRALYA	35
HONG KONG	55

İKİNCİ BÖLÜM

ORTA DOĞU

FİLİSTİN	65
MISIR	87

MÜSIAD

VI

2011 YILI RAPORU

III

2012

1.000.000.000 TL

2011 YILI RAPORU

2011 YILI RAPORU

2011 YILI RAPORU

2011 YILI RAPORU

BİRİNCİ BÖLÜM

ASYA-PASİFİK ÜLKELERİ

(MALEZYA-SİNGAPUR-AVUSTRALYA-HONG KONG)

MALEZYA

I- ÜLKE

A- TEMEL BİLGİLER

Karma bir ekonomiye sahip olan Malezya 1988-1995 döneminde ortalama % 9 oranında bir hızla büyümüştür. Hükümetler bu dönemde büyümenin yol açabileceği enflasyonun önüne geçebilmek için sıkı para ve vergi politikaları uygulamışlardır. Üretim hızla gelişmiş, fakirlik azalmış ve bu arada yabancı sermaye girişi hızlanmıştır.

Malezya hükümeti dış yatırımları özendirmek için bir dizi önlem almış bulunmaktadır. Bu kapsamda, yatırımlardan kazanılan ve Malezya'ya transfer edilen gelirlerden alınan vergilerde % 50 indirim yapılmıştır. Deniz aşırı faaliyete geçen firmaların kazançlarına uygulanan vergiler ise, bu firmaların kara geçmelerinin üzerinden 5 yıl sonrasına kadar ertelenmiştir. Firmaların pazar araştırmalarına ilişkin yaptıkları masraflar da vergiden düşülebilmektedir. Vergi sisteminde yapılan değişiklikler ile tüketicinin alım gücünün artırılması hedeflenmiş, bunun da iç tüketimi önemli ölçüde canlandırması planlanmıştır.

İstikrarlı ve hızla gelişen bir İslam ülkesi olan Malezya doğal ve beşeri kaynaklarını etkin bir şekilde kullanmış ve dünyanın teknolojik olarak en fazla gelişmiş ülkeleri arasına girmiştir. Ancak bölgede bir yıldır yaşanan ekonomik kriz hızlı devalüasyonla birlikte ekonomiyi 1998 yılında gerileme içine sokmuştur.

MÜSİAD

4

ASYA-PASİFİK

MALEZYA - TEMEL BİLGİLER

Bölge	: Uzakdoğu Asya
Yüzölçümü	: 329.750 km ²
Nüfus	: 20,6 milyon
Başkent	: Kuala Lumpur (Nüfus: 1.115.000)
Diğer Büyük Şehirler	: Ipoh, Georgetown, Johor Bahru, Kelang, Petaling Jaya, Malacca, Sandkan, Penang, Koto Kinabulu, Kuching
Dil	: Bahasa Malay, İngilizce, Çince, Tamil Dili
Din	: Müslüman (% 55), Budist, Hristiyan
Etnik Yapı	: Malay (% 59), Çinli (% 32), Hindu (% 9)
İklim	: Tropikal
Yönetim Biçimi	: Anayasal Monarşi
Para Birimi	: Ringgit
Döviz Kuru	: 1 ABD \$: 3.50 Ringgit (1998)
Bağımsızlık	: 31 Ağustos 1957 (İngiltere'den)
Milli Bayram	: 31 Ağustos
Yerel Saat (GMT)	: + 8
Üye Olduğu Kuruluşlar	: ABD, APEC, ASEAN, CCC, FAO, GATT, IBRD, ICAO, IMF, UNIDO, UNCTAD, WTO
Ağırlık ve Ölçü	: Metrik Sistem
Tatil Günleri	: 28-30 Ocak, 1 Şubat, 1, 11 Mayıs, 6 Haziran, 31 Ağustos, 25 Aralık, Ramazan ve Kurban Bayramları
Çalışma Saatleri	
Bankalar	: 10-15 Pts.-Cm., 9:30-11:30 Cts.
İşyerleri	: 8-12.45 & 14 - 16:15 Pts.-Cm. 8-12:45 Cts.
Alışveriş Merkezleri	: 10-22 Pts. - Cts.
Vize	: Vize uygulamıyor
Serbest bölgeler	: Johor, Malacca, Penang, Prai, Selangor
Yönetim	: Devlet Başkanı, 5 yıllık dönemler için seçilen Kral'dır. Kral, Başbakanı ve onun tavsiyesi ile Bakanlar Kurulu'nu atama yetkisine sahiptir.
Milli Yasama	: Çift meclisli; 68 üyeden oluşan Senatonun 42 üyesi Kral tarafından atanır ve 26 üyesi ise eyaletleri temsilen halk tarafından seçilir. Temsilciler Meclisi ise doğrudan seçimle gelen 180 üyeden oluşur. Senato 6 yıllık, Temsilciler Meclisi 5 yıllık dönemler için seçilir.
Eyalet Hükümeti	: 13 Eyaletin başında kendi hükümetleri vardır. Yine her eyaletin kendi anayasası mevcuttur.
Son Ulusal Seçim	: 24-25 Nisan 1995
Bir Sonraki Seçim	: Nisan 2000
Milli Hükümet	: Ülkeyi, Barisan Nasional adı verilen Koalisyon Hükümeti yönetmektedir. Koalisyon Hükümeti Parlamento'da 2/3 çoğunluğa sahiptir ve bu da anayasa değişikliği yapmak için yeterli bir sayıdır. Başbakan, United Malay's National Organization Partisinin (UMNO) başı olan Dr. Mahattir bin Mohamad'dır.

B- TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSMH	: 99 milyar ABD \$
GSMH (s.a.p.)	: 193 milyar ABD \$
Kişi Başına Düşen MG	: 4.700 ABD \$
Kişi Başına Düşen MG (s.a.p.)	: 9.800 ABD \$
GSMH'nın Sektörel Dağılımı:	
Tarım	: % 8
Sanayi	: % 25
Hizmetler	: % 67
Reel GSMH Artış Hızı	: % 8,2 (1998 yılında krize bağlı olarak gerileme bekleniyor.)
Enflasyon Oranı (TÜFE)	: % 3,5
Faiz Oranı	: % 8
Kamu Gelirleri	: 20,2 Milyar ABD \$
Kamu Harcamaları	: 19,6 Milyar ABD \$
İç Borç	: 0,017 milyar ABD \$
Sabit Yatırım Büyüme Oranı	: % 25
Nihai tüketim Büyüme Oranı	: % 10
Merkez Bankası Rezervleri	: 20,5 milyar ABD \$
Döviz Rezervleri (Altın Rezervleri Hariç)	: 27,6 milyar ABD \$ (Ağustos 1995)
Dış Borçlar	: 29,1 milyar ABD \$
Cari İşlemler Dengesi	: -5,2 milyar ABD \$
İhracat (Mal Ticareti-fob)	: 76,73 milyar ABD \$
İthalat (Mal Ticareti-fob)	: 73,31 milyar ABD \$
Dış Ticaret Hacmi (Mal Ticareti)	: 150,04 milyar ABD \$
Dış Ticaret Dengesi (Mal Ticareti)	: 3,43 milyar ABD \$
Elektrik Üretimi	
Kapasite	: 6.700.000 Kw
Üretim	: 31 milyar Kwh
Kişi Başına Tüketim	: 1.528 Kwh
Telekomünikasyon	: Uluslararası Standartlarda gelişmiş düzeyde
Mali Kurumlar	: May Bank, Bil Public Bank, D&C Bank, Bank Arab Malaysian Bank, UMBC Bank.
Bumi Bank,	
Ulaşım	: Uluslararası standartlarda gelişmiş, hava, deniz, karayolu ve raylı ulaşım imkanları.
Nisbi Olarak Daha Fazla Gelişmiş İşkolları	: Bilgi Teknolojisi, Elektronik, Petrol ve Gaz
Doğal Kaynaklar	: Kalay, bakır, demir, petrol, doğal gaz, kauçuk, biber, palmye yağı
Bebek Ölüm Oranı	: 24 ölüm/1000 doğum
Beklenen Hayat Süresi	: 69,75
Çalışma Çağı Nüfus	: % 60
İşgücü	: 7,6 Milyon
İşsizlik	: % 2,6

C- DIŞ TİCARET

Malezya 150 milyar \$'lık dış ticaret hacmi ve 3.4 milyar \$'lık bir dış ticaret fazlası ile dışa açık bir ekonomiye sahiptir.

1. İhracat

Toplam 76,7 milyar \$'lık ihracatın büyük kısmını elektronik ve elektrikli makinalar ve aletler oluşturmaktadır. Doğal kaynaklar arasında ise palmye yağı, petrol ve petrol ürünleri ile kereste ihracat içinde önemli yer tutmaktadır.

Tablo 1: Başlıca İhraç Ürünleri (milyar ABD \$)

	1996
Elektronik ve Elektrikli Makinalar	38,8
Palmiye Yağı	4,1
Petrol ve LNG	3,9
Tekstil, Hazır Giyim ve Ayakkabı	2,6
Kimyasallar ve Kimya Sanayi Ürünleri	2,5
Kereste	2,4
Toplam (diğerleri dahil)	76,7

Malezya ayrıca iplik ve kumaş mamulleri, ham kauçuk ihraç etmektedir.

Tablo 2: Mal Bazında İhracat (milyon ABD \$)

	1996
Kahve, Kakao, Çay ve Benzerleri	25,09
Ham Kauçuk	117,89
Odun (İşlenmemiş)	199,97
Demir Filizi ve Hurda Demir	11,76
Petrol ve Petrol Ürünleri	330,66
Gaz	162,71
Hayvansal ve Bitkisel Yağlar	370,33
Kimyasallar	204,79
Ağaç Mamülleri	191,08
İplik ve Kumaş Mamülleri	108,08
Kalay	19,82
Makineler, Ulaştırma Gereçleri	3.614,68
Konfeksiyon Ürünleri	192,36
Bilimsel Araç Gereçler	101,69
Toplam (diğerleri Dahil)	6.547,40

Malezya'nın ihracatında en büyük yeri komşu ve gelişmiş bir şehir-devlet ve re-export ülkesi olan Singapur ile ABD ve daha sonra da Japonya işgal etmektedir.

Tablo 3: İhracatında Başlıca Ülkeler (1996)

	Payı (%)
Singapur	20,6
ABD	18,2
Japonya	13,4
Hong Kong	5,9
Tayvan	4,1
Tayland	4,1
İngiltere	3,4

2. İthalat

Toplam 73,3 milyar \$ ithalat, büyük ölçüde iç pazarın yanında ihracatı oluşturan mamüllerin üretiminde kullanılan imalat sanayi girdilerinden ve makinelerden oluşmaktadır.

Tablo 4: Başlıca İthal Ürünleri (milyar ABD \$)

	1996
İmalat Sanayi Girdileri	30,2
Makine	8,4
Ulaştırma Araçları	3,4
Metal Ürünleri	2,3
İnşaat Sanayi Girdileri	2,2
Dayanıklı Tüketim Maddeleri	2,2
Toplam (diğerleri dahil)	73,3

Malezya'nın ithalatı içinde ayrıca taşıma gereçleri, kimyasallar ve inşaat sanayi girdileri demir, çelik ve diğer metaller ile dayanıklı tüketim malları önemli bir yer tutmaktadır.

Tablo 5: Mal Bazında İthalat (milyon ABD \$ - 1996)

Balık ve Balık Ürünleri	26,01
Tahıl ve Tahıl Ürünleri	85,03
Meyve ve Sebzeler	41,16
Şeker ve Şekerli Mamüller	28,63
Tekstil Elyafı	36,55
Demir Filizi ve Hurda Demir	42,29
Petrol ve Petrol Ürünleri	146,45
Kimyasallar	439,70
Kağıt ve Kağıt Mamulleri	91,30
İplik ve Kumaş Mamülleri	113,86
Metal Dışı Mineraller	89,67
Demir, Çelik	273,60
Demir Dışı Metaller	143,64
Metal Ürünleri	119,06
Makineler (Elektrikli Dahil)	3.444,82
Ulaştırma Gereçleri	446,71
Bilimsel Araç Gereçler	158,61
Toplam (diğerleri Dahil)	6.465,39

Malezya'nın ithalatında en büyük payı (ihracatında üçüncü sırada yer alan) Japonya oluşturmakta ve bu ülkeyi yine ABD ve Singapur takip etmektedir. Malezya Singapur'dan ithalatına oranla daha yüksek bir ihracat gerçekleştirmekte ve Singapur'a yapılan ihraç ürünleri de buradan yeniden ihraç olunmaktadır.

Tablo 6: İthalatında Başlıca Ülkeler (1996)

	Payı (%)
Japonya	24,5
ABD	15,5
Singapur	13,3
Güney Kore	5,2
Tayvan	5,0
Almanya	4,3
Tayland	3,3

3. Ticari Düzenlemeler

Malezya'da ticaret politikalarının ve kurallarının hazırlanması ve uygulanması sorumluluğu Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITT)ındadır.

Malezya hükümeti 'ithal lisansı' sistemi uygulamaktadır. İthal izni gereken mallar; silahlar ve patlayıcılar, motorlu araçlar, tehlikeli ilaçlar ve kimyasallar, bitkiler, toprak, kalay cevheri, cüruf ve konsantrasyonlar ve belirli bazı temel gıda maddeleridir. Malezya, Uyumlu Tarife Sistemi'ni (HS) kullanmaktadır. Tüm sığır eti ve kümes hayvanları ürünlerinin ithalatı, Malezyalı yetkililerce helal olarak kabul edilen şekilde kesilmiş veya tüketilmesinde İslâmî yönden her hangi bir sakınca olmayan yerlerden yapılmalıdır.

İhraç edilecek ürünlerin doğrudan imalatında kullanılmak üzere ithal edilen ham madde ve ara malları, şayet bu ürünler ülke içerisinde üretilmiyorsa veya ülke içerisinde üretilen bu ürünler, kalite ve fiyat bakımından uygun değilse, ithal vergilerinden muaf tutulmaktadır. Bu hüküm, Malezya'nın yarı iletken ithalatının büyük bir kısmına uygulanmaktadır ve ithal edilen bu ara, yarı iletken mallar, daha sonra tamamlanmış yarı iletken mamüller olarak ihraç edilmektedir. İthal vergilerinden muafiyet, imalat sürecinde doğrudan kullanılan veya iç piyasada üretilmeyen makine ve teçhizat ithalatına da uygulanmaktadır.

Hasarlı ve montaj otomobiller dahil olmak üzere, lüks malların ithalatına ise yüksek ithal vergisi oranları uygulanmaktadır. Yaprak tütün, işlenmiş ve değeri yüksek gıda ürünlerinin ithalatında da yüksek ithal vergileri alınmaktadır. Aralık 1993 ve Nisan 1994'te plastikler, reçine ve kraft kağıdı ithalatına (5 yıl süre ile) koruyucu tarifeler konmuştur. Önemli bir gıda maddesi olan pirinç ithalatı ise sadece Milli Pirinç İdaresi aracılığı ile ve hükümetler arası görüşmelerle yapılabilir. İthal edilen malların pek çoğunda ithal vergilerine ek olarak % 10 oranında da satış vergisi uygulanmaktadır. Fakat ithal vergileri gibi bu satış vergisi de, ihraç mallarının imalat sürecinde kullanılan hammadde ve makinelerden alınmamaktadır.

İthal edilen tüm tüketim maddeleri, ithalatçıyı belirtir şekilde etiketlenmelidir. Bu ise uygulamada, malların gümrükten çıktıktan sonra etiket yapıştırılması şeklinde olmaktadır. Daha önce paketlenmiş ilaçlara, Malaya veya İngilizce dillerinde içeriğini belirtir bir etiket yapıştırılmalıdır. Gıda paketlerinin üzerine raf ömrü ve katkı maddelerinin yazılma mecburiyeti vardır.

İthalatta güvenlik veya sınırlı sayıda üründe yerli sanayileri korumak maksadıyla olanlar haricinde miktar kısıtlamaları nadiren uygulanmaktadır.

Malezya'da 'ihracat lisans sistemi' uygulaması da bulunmaktadır. İhracat lisans sistemi tekstil gibi bazı sektörlerde iki taraflı ihracat kısıtlama anlaşmalarına uygunluk sağlamak maksadıyla kullanılmaktadır. Kauçuk ihracatı gibi diğer bazı sektörlerde ise hükümet birimlerinden özel izin gerekmektedir. Bazı temel malların ihracatında ise ihraç vergisi konulmuştur. Bunlar; petrol, kauçuk, biber, palmiye yağı ve kerestedir. Petrolde bu oran % 25'lik sabit bir orandır. Diğer mallarda ise vergilerin hesaplanmasında eşik fiyatları kullanılmakta olup şayet malın fiyatı, belirlenen eşik fiyatının altına düşerse vergi alınmamaktadır.

Malezya içerisinde ihracata dayalı imalatın yapılabildiği 10 adet serbest ticaret bölgesi (FTZ) vardır. Bu FTZ'ler Johor, Melaka, Penang, Perak ve Selangor'da bulunmaktadır. Bu bölgelere hammadde ve teçhizat ithalatı, ithal vergileri ödenmeden, asgari gümrük formaliteleri ile yapılabilmektedir. Üretimlerinin % 80'inden fazlasını ihraç eden ve ithal hammadde ve parçalara bağımlı olan firmalar bu serbest ticaret bölgelerinde faaliyette bulunabilirler. Üretimlerini Malezya iç pazarına satmak isteyen firmalar, ilgili malların gümrük vergilerini ödemek zorundadırlar. FTZ'lere ilave olarak, firmaların yer seçimi konusunda serbest olduğu ve FTZ'lerdeki firmalara tanınan avantajlara benzer avantajların tanındığı lisanslı imalat antrepolarının kurulmasına izin verilmektedir.

D- TÜRKİYE-MALEZYA TİCARİ İLİŞKİLERİ

1. Anlaşma ve Protokollar

İki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkiler, 13 Şubat 1977 tarihinde Ankara'da imzalanan "Ticaret Anlaşması" ve yine aynı tarihli "Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması" hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir.

Ticaret Anlaşması'nın 6. maddesi ve Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması'nın 4. maddesi uyarınca taraflar, sırasıyla Ankara ve Kuala Lumpur'da toplanması öngörülen bir Karma Komite kurulması hususunda anlaşmaya varmışlardır.

Sonuncusu 8-9 Haziran 1989 tarihlerinde Ankara'da olmak üzere, "Türkiye-Malezya Ekonomik ve Teknik İşbirliği Ortak Komitesi" 3 kez toplanmıştır.

Anılan Komite, daha sonra "Türkiye-Malezya Ekonomik ve Ticaret Komitesi" adını almıştır. Komite'nin, birinci dönem toplantısı 17-19 Ocak 1995 tarihleri arasında Kuala Lumpur'da yapılmış, toplantı sonunda üzerinde mutabık kalınan hu-

susları içeren bir protokol 19 Ocak 1995 tarihinde imzalanmış ve 10 Nisan 1995 tarih ve 22254 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kültür Anlaşması (1977), Deniz Taşımacılığı Anlaşması (1983), Hava Ulaştırma Anlaşması (1983), Standardlarda İşbirliği Anlaşması (1989), Askerî Eğitim ve Öğretimi İşbirliği Anlaşması (1993), Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (1994)te ve Kültürel Değişim Programı (1989-1991) Anlaşmaları mevcuttur.

Ayrıca, TOBB ile Malezya Ulusal Ticaret ve Sanayi Odası arasında 6 Aralık 1993 tarihinde imzalanan "İşbirliği Protokolü", iki ülke Sanayi ve Ticaret Bakanları'nca 28 Eylül 1994 tarihinde imzalanan ve ticari ve ekonomik ilişkilerimizin geliştirilmesi yöntem ve imkanlarını ortaya koyan "Mutabakat Zaptı", 5 Şubat 1993 tarihinde Ankara'da imzalanan "Askerî Eğitim ve Öğretim İşbirliği Uygulama Protokolü" ile 13 Mayıs 1983 tarihli Türkiye'nin Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi'ne ortak kurucu olmasına ilişkin "Nota Teatisi" mevcuttur. Ancak, 1997 yılında YÖK, dünyaca meşhur olan bu üniversitenin Türk üniversitelerine muadil olmadığı kararına vararak bu üniversitede okuyan ve mezun olan yüzlerce öğrenciyi mağdur etmiştir.

Ayrıca MÜSİAD MATRADE (1996) ve MÜSİAD-Malezya Müstakil İş Forumu (1998) arasında iki ülke ve bu kurumlar arasında ekonomik ve ticari işbirliğinin geliştirilmesini öngören protokoller imzalanmış olup, karşılıklı ilişki ve ziyaretler devam etmektedir.

2- Ticari İlişkiler

Tablo 7: Türkiye İle Malezya Arasındaki Dış Ticaret (1000 ABD \$)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
1987	4.710	73.619	78.329	68.909
1988	3.730	99.520	103.250	-95.790
1989	7.114	106.917	114.031	-99.803
1990	11.483	110.962	122.445	-99.479
1991	21.572	143.508	165.080	-121.936
1992	18.947	141.146	160.093	-122.199
1993	62.156	159.658	221.814	-97.502
1994	113.678	170.478	284.156	-56.800
1995	99.668	272.303	371.971	-172.635
1996	133.642	233.611	367.252	-99.968
1996 (Ocak)	5.263	21.626	26.889	-16.363
1997 (Ocak)	11.270	25.346	36.616	-14.076

Türkiye ile Malezya arasındaki ticaret hacmi 1993 yılında 221,8 milyon Dolar iken, 1994 yılında 284,1 milyon dolara, 1995 yılında da 371,9 milyon Dolara yükselmiştir. Ancak, 1996 yılında iki ülke arasındaki ticaret hacmi 367,2 milyon Dolara gerilemiştir.

Diğer taraftan, Türkiye ile Malezya arasındaki ticaret dengesi sürekli olarak ülkemiz aleyhine gerçekleşmektedir. 1994 yılında 56,8 milyon Dolar olan ticaret açığı, 1995 yılında 172,6 milyon Dolara yükselirken, 1996 yılında 100 milyon Dolara gerilemiştir.

a. İhracat

Tablo 8: Türkiye'nin Başlıca İhraç Ürünleri (1000 ABD \$)

Ürün	1994	1995	1996
Baklagil, kuru sebzeler	860	1.630	2.109
Buğday (çavdarla karışık)	3.718	2.073	0
Domates konserveleri	4.079	4.010	3.817
Yaprak tütün, tütün döküntüleri	105	209	3.857
Homojenize edilmiş tütün, tütün yerine geçen madde özleri	0	1.217	0
Boratlar, peroksoboratlar	812	790	1.745
Pamuk	0	0	1.413
Kadife, Pelüj ve halkalı-tırtıl mensucat	2.593	2.699	3.235
Naylon, Poliamid vb. esaslı iç-diş lastiği mensucatı	2.408	3.133	3.789
Şallar, eşarplar, flarlar vb. eşya	4	93	2.144
Demir, alaşımsız çelikten yarı mamül	65.342	29.401	26.794
Demir-çelik sıcak hadde yassı mamül	4.396	0	5.392
Demir-çelik yassı mam. soğuk haddelenmiş	0	0	3.435
Demir-çelik filmaşın	938	22.670	22.242
Demir veya alaşımsız çelikten profiller	2.067	0	0
Demir-çelikten inşaat ve aksamı	216	4.416	4.569
Matbacılığa mahsus baskı makineleri	550	0	2.009
Elektriktrans formatörleri, statik konvertisörler, selfler vb.	3.436	5.254	27.805
Radar cihazları	0	0	2.100
Elektrik kontrol, dağıtım tabloları	261	357	2.488
Elektrik için izole tel, kablo, izole iletici, optik lif kablo	17.750	11.100	5.776
Diğer	4.143	10.886	8.923
Toplam	113.678	99.668	133.642

Türkiye'nin Malezya'ya ihracatı 1994 yılında % 82,9'luk bir artışla 113,7 milyon Dolara yükselmiş, 1995 yılında ise % 12,3 oranında azalarak 99,7 milyon Dolara gerilemiştir. 1996 yılında ise ihracatımız % 34 oranında artarak 133,6 milyon Dolara yükselmiştir.

1996 yılında Malezya'ya başlıca ihraç kalemlerimiz elektrik transformatörleri,

statik konvertisörleri, demir-alaşımsız çelikten yarı mamuller, demir-çelik filmaşın, elektrik için izole tel, kablo, izole iletici ve optik lif kablo olarak sıralanabilir.

Tablo 9: Türkiye'nin Başlıca İthal Ürünleri (1000 ABD \$)

Ürün	1993	1994	1995
Palmiye yağı ve fraksiyonları	88,756	122,926	94,312
Hindistan cevizi, palmiye bademi, babassu yağı ve fraksiyonları	14,540	27,273	23,195
Yağlar-hidrojene edilmiş, interestefiye, esterifiye edilmiş	3,889	7,007	9,539
Tabii kauçuk, balata, gütaperka guayül vb. tabii sakızlar	45,244	80,691	46,061
Sentetik iplik, monofil şeritlerle dokumalar	0	823	8,515
Otomatik bilgi işlem makineleri ve üniteleri	766	4,696	8,307
Diğer	17,293	28,887	43,681
Toplam	170,478	272,303	233,611

Son on yıllık dönemde sürekli bir artış trendi içerisinde bulunan Malezya'dan ithalatımız 1994 yılında 170,5 milyon Dolardan, 1995 yılında 272,3 milyon Dolara çıkmış, 1996 yılında ise % 4 azalarak 233,6 milyon Dolara gerilemiştir.

Bu ülkeden ithalatımızda başlıca ürünler, palmiye yağı ve fraksiyonları, tabii kauçuk, balata, gütaperka vb. tabii sakızlar, hindistan cevizi, palmiye bademi, babassu yağı ve fraksiyonları gibi Malezya'nın klasik ürünleridir.

Malezya'dan gerçekleştirilen ithalatın yapısı dikkatle incelendiğinde, ithalatımızın bu ülkenin klasik ürünleri olan ham maddeler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Malezya'dan ithalatın giderek artması, dış ticaret dengesinde ülkemiz aleyhine gelişmeleri beraberinde getirmektedir. Bu durum, ticari ilişkilerimizin geleceği açısından endişe verici gibi gözükse de aslında Malezya'dan ithal edilen hammaddeler ülkemizde ihracata dönük üretim yapan sanayilerin temel girdilerini teşkil etmekte ve bu girdilerin ülkemizde işlenerek ihraç edilmesi sonucu yarattıkları katma değer de ülkemiz ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Diğer taraftan, söz konusu girdilerin doğrudan Malezya'dan artan bir şekilde temini de, aracılık yapan üçüncü ülke ve firmaların ortadan kaldırıldığı anlamına gelmektedir. Öte yandan, ülkemizde henüz tam anlamıyla gelişimini tamamlamamış bilgisayar ve bilgisayar yan sanayi ürünlerindeki ihtiyacın bir kısmı da Malezya'dan temin edilmektedir. Bu durum, ülkemizdeki bilgisayar sanayi açısından ucuz ve rekabetçi fiyatlarla ithalat yapılabilmesi bakımından olumlu bir gelişme olarak görülmektedir.

Ayrıca ülkemizin önümüzdeki dönemde Malezya'dan mobilyalık kereste ithalatında da artış kaydedilmesi beklenmektedir. Malezya, coğrafi olarak tropik bir kuşakta bulunması nedeniyle ucuz ve bol miktarda kaliteli orman ürünleri ihraç edebilmektedir. Ülkemizde orman ürünlerinin üretilip pazara sunulmasının çok zaman alması, ormanlarımızın korunması ve fiyat ve kalite açısından işlemeye daha müsait ürünlerin ithal edilerek ülkemiz ekonomisinde katma değer yaratılması hususları gözönünde bulundurulduğunda, Malezya'dan mobilyalık kereste ithalatımızın artacağı düşünülmektedir.

Malezya ile Tekstil Müzakereleri

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği uyarınca, ortak ticaret politikasına uyum çerçevesinde AB'nin tekstil ve konfeksiyon ithalatında üçüncü ülkelere uygulamakta olduğu kota ve gözetim önlemlerinin Türkiye tarafından da üstlenilmesini teminen çeşitli ülkelerle müzakerelere devam yapılmaktadır.

Malezya ile 20-21 Haziran 1996 tarihlerinde yapılan ikinci tur görüşmeler sonucunda bir "Mutabakat Zaptı" imzalanmış ve 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren uygulamaya konmuştur. Bahsekonu "Mutabakat Zaptı" kapsamında, toplam on kategori ürün çift taraflı kontrol sistemi çerçevesinde miktar kısıtlamasına tabi tutulmuş bulunmaktadır.

Sistem çerçevesinde Malezya, düzenlediği ihracat lisanslarını ihracatçı firmalar arasında dağıtmakta, bu ihracat lisanslarına karşılık Türkiye ithalat lisansı düzenlemekte ve ithalat bu lisanslar ile gerçekleştirilmektedir.

Söz konusu Mutabakat Zaptı'nda Avrupa Topluluğu ile Malezya arasında 1986 yılında imzalanan daha sonra 1992 ve 1995 yıllarında değiştirilen tekstil anlaşmasında öngörülen kotalardaki büyüme oranları paralelinde, Türkiye'nin de kotalarda büyüme oranları uygulaması planlanmaktadır.

Ekonomik ve Teknik İşbirliği

İş Konseyi: 17-19 Ocak 1995 tarihleri arasında gerçekleştirilen Türkiye-Malezya Ekonomik ve Ticaret Ortak Komitesi Birinci Dönem Toplantısı ile eşzamanlı olarak Türkiye-Malezya İş Konseyinin kuruluş anlaşması imzalanmış ve ilk toplantısı gerçekleştirilmiştir.

İki ülke Sanayi ve Ticaret Bakanları tarafından açılış konuşmaları yapılan toplan-

tiya Türk tarafından enerji, inşaat-taahhüt, taşımacılık ve oto yan sanayi, gıda, demir-çelik ve gemi yapım sanayi alanlarında faaliyet gösteren firma temsilcileri, Malezya tarafından ise 30 civarında firma temsilcisi katılmıştır.

Karşılıklı Ziyaretler: Malezyalı işadamlarından oluşan bir heyet, 20-23 Kasım 1995 tarihleri arasında ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiş ve 20 Kasım 1995 tarihinde DEİK (Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu) koordinatörlüğünde Türk ve Malezyalı işadamlarının katıldığı bir toplantı düzenlenmiştir.

Söz konusu toplantıda, iki ülke arasında potansiyel işbirliği alanları, hizmet, imalat, tarıma dayalı sanayi, elektronik gibi yüksek teknolojili sanayiler, turizm, inşaat, madencilik ve finansal hizmetler olarak sıralanmıştır. Ayrıca, Türk ve Malezya bankalarının iki ülkede temsilcilik açmalarının ve karşılıklı yatırımları teşvik eden önlemler alınmasının faydalı olacağına değinilmiş ve iki ülkenin de birbirlerinin bölgesel pazarlarına girişte diğer ülkeyi bir geçit olarak kullanabileceği hususu vurgulanmıştır. Anılan ziyaret sırasında ayrıca, Malezyalı işadamları heyeti İstanbul'da çeşitli tesisleri ziyaret etmiştir. Anılan heyet Ankara'da Dış Ticaret Müsteşarlığı, Dışişleri Bakanlığı ve Müteahhitler Birliği'nde de çeşitli temaslarda bulunmuştur.

MÜSİAD İşadamları Heyeti 8-11 Mart 1996 tarihleri arasında Malezya'yı ziyaret etmiştir. Ziyaret sırasında, Malezya Sanayi ve Ticaret Bakanı Rafidah Aziz, Malay Ticaret Odası, Çin Ticaret Odası, Malay İmalatçılar Birliği ve Malay Dış Ticaret Örgütü üst düzey yetkilileri ile yapılan görüşmelerin yanısıra, Malezyalı firmalar ile bir toplantı ve workshop düzenlenmiştir. Toplantılar sırasında, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geliştirilmesinde özel sektör faaliyetlerinin önemli rol oynadığı kaydedilerek, Türk ve Malezyalı firmalar arasında imzalanan anlaşmaların etkili sonuçlar vermesi amacıyla benzeri ziyaretlerin tekrarlanmasının faydalı olacağı vurgulanmıştır.

Dönemin Başbakanı Prof. Dr. Necmettin Erbakan, 14-20 Ağustos 1996 tarihleri arasında Uzakdoğu ülkelerine bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu vesileyle, 16-18 Ağustos 1996 tarihlerinde Malezya'yı da ziyaret ederek, ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini hedefleyen çeşitli görüşmelerde bulunmuştur. Söz konusu görüşmelerde, iki ülkenin özel sektörleri arasındaki temasların artırılması, iki ülkede ve üçüncü ülkelerde ortak yatırım şirketlerinin kurulması, bir Asya İslam Kalkınma Bankası kurulması yönünde ortak çalışmalara başlanması, enerji, müteahhitlik hizmetleri, küçük ve orta ölçekli işletmeler, serbest bölgeler, otomotiv

sanayi ve savunma sanayi alanlarında işbirliğinin geliştirilmesi konuları gündeme gelmiştir.

Malezya İç Ticaret ve Tüketici İşleri Bakanı Dato Hacı Ebu Hassan Ebu Ömer, T.C. Hükümeti'nin resmi davetlisi olarak bir dizi inceleme ve görüşmelerde bulunmak üzere 1996 yılı Ekim ayı içerisinde ülkemize bir ziyarette bulunmuştur.

Malezya Kakao Kurulu'na (Lambaga Koko Malaysia) mensup dokuz kişilik bir ticaret heyeti, 23 Ekim 1996 tarihinde İstanbul Ticaret Odası'na bir ziyarette bulunmuş, iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin gözden geçirildiği görüşmelerde, Malezya'nın Türkiye'ye kakao satmayı arzuladığı ve Türk ithalatçı firmalarla ikili görüşmeler yapmayı hedefledikleri belirtilmiştir.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Erol Yazar başkanlığında Dernek yetkililerinden oluşan bir heyet 24-25 Şubat 1997 tarihleri arasında Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'da düzenlenen Dünya Müslüman İşadamları Zirve Toplantısı'na katılmıştır. Toplantıya konuşmacı olarak katılan Erol Yazar, Malezya Dışişleri Bakanı ve Malezya Dış Ticareti Geliştirme Kurulu MATRADE yetkilileri ile görüşmelerde bulunmuştur.

Yine Şubat 1998'de Türkiye'yi ziyaret eden Malezya Saayi ve Ticaret Bakanı Rafidah Azîz ve Malezyalı işadamları temaslarda bulunmuş ve MÜSİAD'lı işadamları ile de görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Fuar ve Sergiler: Ülkelerimiz arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi açısından her iki ülkede düzenlenen fuar, sergi ve seminerlere katılım önem taşımaktadır.

Malezya en son 1988 yılında olmak üzere toplam dört kez İzmir Enternasyonal Fuarı'na (İEF) katılmıştır.

MATRADE (Malezya Dış Ticareti Geliştirme Merkezi) ve Malezya-IBF (Malezya Müstakil İş Forumu)na mensup işadamları 1996 ve 1997 yıllarında MÜSİAD Uluslararası Fuarı'na yurtdışından en yüksek katılımı göstermiştir. 1998 yılında da 6. MÜSİAD Fuarı'na bu ülkenin 486 m² lik stand ve 100 kişiden oluşan bir ziyaretçi ile katılması beklenmektedir.

Bu raporda konu edilen gezi süresince de MÜSİAD, Malezya Müstakil İş Forumu'nun organize ettiği Katalog Sergisi'nde bir adet stand ile temsil edilmiştir.

Eximbank: EXIMBANK, Malezya'ya gerçekleştirilecek ihracatın finansmanı için

yapılacak başvuruların, banka olarak aracılığını yaptıkları İslam Kalkınma Bankası bünyesindeki mevcut finansman programlarından Orta Vadeli Ticaretin Finansmanı Fonu (LTTFs) kapsamında değerlendirilmesinin söz konusu olabileceğini belirtmiştir.

Diğer taraftan EXIMBANK, bu ülkeden mevcut ithalatımızın yapısı dikkate alındığında, ihracata yönelik olarak yapılacak, özellikle yatırım malı ithalatının, 1996 yılının ikinci yarısında işlerlik kazandırılması planlanan ITFO Line programı kapsamında finanse edilebileceğini ifade etmiştir.

EXIMBANK, özellikle Malezya'nın önemli ihraç kalemleri arasında bulunan ve Türkiye'de gıda ve kozmetik sanayinin önemli bir girdisini oluşturan palmye yağı ithalatının Banka'nın İKB'dan sağlamış olduğu ITFO-Line çerçevesinde finansmanının mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Ulaştırma Alanında İşbirliği

i. Hava Ulaştırması: Türkiye ile Malezya arasındaki "İkili Hava Ulaştırma Anlaşması" 13 Mayıs 1983 tarihinde imzalanmış olup, bu Anlaşmanın ara ve ileri noktalarını belirleyen EK 1 Hükümleri, 16 Ocak 1989 tarihinde imzalanan "Protokol" ile değiştirilmiştir.

THY ile Malezya Havayolları karşılıklı olarak tarifeli seferler düzenlemektedirler.

ii. Haberleşme: Posta ilişkilerimizin Dünya Posta Birliği (UPU) kararları çerçevesinde sürdürüldüğü Malezya'ya yüzey kolileri Pakistan aracılığı ile açıktan, mektup, koli ve yüzey postaları da doğrudan sevkedilmektedir.

Malezya ile APS hizmeti mevcut olup, telgraf haberleşmesi İngiltere ve İtalya üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Malezya'ya 8 Şubat 1993 tarihinde bürofaxs hizmetinin ihdası konusunda teklifte bulunulmuş ancak bugüne kadar cevap alınamamıştır. Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü ile Malezya Posta İdaresi arasında 8 Kasım 1996 tarihinde havale ve ödeme şartı paralı posta hizmetinin ihdası konusunda girişimlerde bulunulmuş olmakla beraber, bu konuda da olumlu bir gelişme kaydedilememiştir.

iii. Telekomünikasyon: İki ülke arasındaki telefon haberleşmesi INTELSTAT uydusu üzerinden kurulu bulunan 6 adet direkt devre ile sağlanmaktadır. Artan trafiğin karşılanması amacıyla yine INTELSTAT uydusu üzerinden 2 adet ilave direkt devre kurulması planlanmaktadır.

Ülkelerimiz arasındaki teleks haberleşmesi Kanada üzerinden transit olarak temin edilmektedir.

Malezya'nın Makedonya'ya yönelik telefon trafiği ülkemizin transitlik imkanları aracılığıyla yönlendirilmektedir.

Ülkemiz ile Malezya SEA-ME-WE 3 Fiber Optik Denizaltı Kablo Sistemi Projesi'ne terminal ülke olarak katılmıştır. İngiltere'den başlayarak Batı Avrupa, Akdeniz, Orta Doğu ve Hint Okyanusu ülkeleri üzerinden Güney Doğu Asya ülkelerine uzanan ve bu güzergah üzerindeki 19 ülkede termine olması planlanan SEA-ME-WE 3 projesine ait ihaleye 1996 yılı Mayıs ayı başında çıkmış olup, Tesis Kontratı ile Tesis ve Bakım Anlaşmasının imzalanmasının ardından, 1998 yıl Aralık ayında sistemin servise verilmesi planlanmaktadır.

II- MÜSİAD'IN GEZİ VE TEMASLARI

MÜSİAD'ın Asya-Pasifik gezisinin ilk durağı Malezya idi. MÜSİAD heyeti Kuala Lumpur Havaalanı'nda T.C. Malezya Büyükelçiliği Ticari Ateşesi Atilla Kızılaslan ve Malezya Bağımsız İş Forumu Başkanı Muhammed Nasir Yusof tarafından karşılandı. Heyet, Malezya Müstakil İş Forumu'nun organize ettiği "Uluslararası Müslüman İşadamları Semineri ve Katalog Sergisi"ne iştirak etti.

Şah Alam Cami - Kuala Lumpur

Üç gün süren toplantı, iş görüşmeleri ve fabrika ziyaretlerine Türkiye'nin yanı sıra İran, Nijerya, Çin, Endonezya, Avustralya, Mısır, Ürdün, Suriye, Fiji, Singapur, Bangladeş ve ABD'den 70'i yabancı 250 işadama katıldı. 10 Mayıs 1998 Pazar günü heyetin bir bölümü Kuala Lumpur'un önemli merkezlerini gezerken MÜSİAD Genel Başkanı Erol Yazar, Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol ve Doç. Dr. Yusuf Balcı, 18-21 Kasım 1998 tarihlerinde İstanbul'da toplanacak olan ve çok sayıda ülkeden 1.000'in üzerinde (geçen sene İstanbul'da gerçekleştirilen 3. Uluslararası İş Forumu'na 51 ülkeden aralarında işadama, devlet adamı ve akademisyenlerin yer aldığı 642 kişi katılmıştı) işadama'nın iştirakinin beklendiği 4. Uluslararası İş Forumu'nun hazırlık toplantısına katıldı. Toplantıda özellikle Uluslararası İş Forumu'na katılan ülkelerdeki işadama derneklerinin ve işletmelerin bilgilerini içeren ve bunlar arasında zengin bir iletişim, ticaret ve ortaklık imkanlarını sunan bir bilgi ağının Internet'te oluşturulması konusu tartışıldı. Doç. Dr. Yusuf Balcı tarafından takdim edilen ön fi zibilite kabul gördü ve projenin 4. Uluslararası İş Forumu'na kadar başlatılması kararlaştırıldı. Toplantıda ayrıca bölgede yaşanan kriz ve muhtemel sonuçları masaya yatırıldı.

MÜSİAD heyeti, Jet-Pa ile Proton arasındaki protokol törenine iştirak etti. MÜSİAD Genel Başkanı Erol Yazar ve Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol Türkiye'nin Malezya Büyükelçisi Ferhat Ataman'ı ziyaret etti ve fikir teatisinde bulundu.

"D-8 Hareketi Canlandırılmalı"

Aynı gün akşam yemekli bir toplantı ile Malezya Müstakil İş Forumu'nun tertip ettiği Seminer ve Sergi'nin resmi açılışı yapıldı. Toplantıya tüm yabancı delegasyonun yanı sıra Malezyal'ı devlet erkanı da katıldı. Toplantıda organizasyon komitesi başkanı Hj. Aasimudin Shamaan'ın hoşgeldiniz konuşmasından sonra kürsüye gelen Müstakil İş Forumu Başkanı Muhammed Nasir Yusof dünyadaki Müslüman işadamları arasındaki iletişim ve ilişkiler, özellikle de Türkiye'nin öncülüğünde başlatılan D-8 hareketinin önemi ve canlandırılması gereği üzerinde durdu. M. Nasir Yusof bu konuda hem hükümetlerin hem de sivil bir güç olarak işadamlarının üzerine önemli sorumluluklar düştüğünü ifade etti.

Yazar: "Doğu Asya'daki krizden büyük bir ders çıkardık, küresel kapitalist güçler ataklarını sürdürüyorlar."

Toplantıda söz alan MÜSİAD Genel Başkanı Erol Yazar; "Doğu Asya'daki krizden büyük bir ders çıkardık, küresel kapitalist güçler ataklarını sürdürüyorlar. Bölgede çıkarılan mali kriz planlı olup, reel ekonomilerin daralmasına yol açmaktadır. Mesela, Endonezya ekonomisi bu yıl %4,9 oranında gerileyecektir. Bölgede bu gelişmeler olurken Batılı yatırımcılar bu durumdan istifade ederek ucuz alımlara gidecektir." şeklinde konuştu. George Soros'un "Artık açık toplumların önündeki tehlike komünizm değil, bizzat kapitalizmdir. Aşırı rekabet fakat pek az işbirliği tahammül

edilemez eşitsizliklere ve istikrarsızlıklara yolaçabilir" ifadesine de yer veren Yazar, dünyadaki Müslümanların her alanda işbirliğine gitmesi gerektiği ve etkin bir iş ve bilgi ağı kurmalarının zarureti üzerinde durdu. Yazar ayrıca, Malezya ile Türkiye arasındaki ticaret hacminin düşük olduğuna ve bunun artırılması imkanlarına işaret ederek Türkiye'nin verimli Asya Pazarı'na mutlaka girmesi gerektiğini belirtti.

Malezya Girişimi Geliştirme Bakan Yardımcısı Dato İdris Jusoh: "Malezya Uzakdoğu'ya açılan kapıdır."

Toplantının resmi açılış konuşmasını yapan Malezya Girişimi Geliştirme Bakan Yardımcısı Dato İdris Jusoh da Müslümanların işbirliğini güçlendirmeleri için para, mal ve bilgi akışının kolaylaştırılması gerektiğini ifade etti ve bu alanlarda teknik, ticari ve kurumsal altyapının oluşturulması için işadamlarının hükümetlere baskı uygulamasını istedi. Jusoh ayrıca Malezya'nın bölgeye açılan bir kapı olarak kullanılabileceğini ifade etti.

"Türkiye Avrupa, Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetlerine açılan kapıdır."

11 Mayıs 1998 Pazartesi günü, içinde MÜSİAD standının da bulunduğu katalog sergisi açıldı ve işadamları arasında iş görüşmeleri başlatıldı. Aynı gün öğleden sonra Türkiye, İran, ABD, Avustralya ve Çin temsilcileri ülkelerine ait ticaret ve yatırım imkanlarını sundular. Türkiye'deki imkanları anlatan Doç. Dr. Yusuf Balcı Türkiye ekonomisine ait bilgiler sunduktan sonra Türkiye'nin bulunduğu konum itibarıyla, Avrupa, Ortadoğu ve eski Sovyetler Birliği ülkelerine açılan bir kapı ol-

duğuna ve özellikle Uzakdoğu'da yaşanan ekonomik kriz nedeniyle Türkiye üzerinden bölgeye ihracat yapma imkanına işaret etti.

12 Mayıs 1998 Salı günü bir yandan Katalog Sergisi ve bire-bir iş görüşmeleri devam ederken diğer yandan, Ingress Otomotiv Yan Sanayi Tesisleri ile inşaatı tamamlanma aşamasında bulunan Kuala Lumpur Uluslararası Havaalanı ziyaret edildi ve gezildi. Önce, aralarında Proton'un da bulunduğu birçok otomobil kapılarını ileri teknolojiyle tek başına üreten, Kuala Lumpur'a 60 Km. mesafede 7 dönüm kapalı alan üzerine kurulu Ingress tesisleri fabrika Genel Müdürü Rameli Musa tarafından gezdirildi. Tayland'da da bir fabrikası bulunan Ingress birçok kalite ödülü almış olup, İslami değerleri uygulamaya çalışmakta ve Toplam Kalite Yönetimine geçmekte. Yıllık 400.000 kapı üretme kapasitesine sahip olan Ingress'de iş kazaları da asgari seviyeye inmiş bulunmaktadır.

Ingress tarafından verilen yemekten sonra 25.000 kişinin aynı anda ibadet edebildiği Şah Alam Camii ziyaret edildi. Daha sonra inşaatı tamamlanmak üzere olan ve bu yaz hizmete girmesi planlanan dünyanın en büyük ve modern havaalanlarından birisi olarak yıllık 25 milyon kişilik yolcu kapasitesine sahip yeni Kuala Lumpur Uluslararası Havaalanı (KLIA) gezildi.

Heyet aynı gün akşam Malezya'daki Müstakil İş Forumu tarafından verilen gala yemeğine iştirak etti. Yemekte Malezya folklorüne ait örnekler verildi, gösteriler yapıldı. Yemekte 6. MÜSİAD Uluslararası Fuarı ve 4. Uluslararası İş Forumu'na ilişkin bir de video filmi gösterildi. Kapanış konuşması yapan Erol Yarar katılımcıları 18-22 Kasım 1998 tarihlerinde gerçekleştirilecek bu etkinlikler için İstanbul'a davet etti.

ÖNEMLİ ADRESLER

Mohammed Nasır Yousef - Malezya Müstakil İş Forumu *Başkan*

Adres : Wagoon Engineering SB No: 4, Persiaran Raja Muda P.O. Box. 7082
40702 Shah Alam, Selangor D.E.

Tel : + 60 - 3 - 558 10 86 / 558 10 80

Fax : + 6x - 3 - 559 88 79

Malezya - IBF (Malezya Müstakil İş Forumu)

Tel : +60 - 3 - 684 14 85 / 684 15 69

Fax : +60 - 3 - 684 15 13

T.C. Kuala Lumpur Büyükelçiliği

Ferhat Ataman (Büyükelçi)

Adres : 118 Jalan U - Thant P.O. Box. 6238 55000 Kuala Lumpur

Tel : +60 - 3 - 457 21 14

Fax : +60 - 3 - 457 57 30

Malaysia External Trade Dev. Corporation

Adres : Wisma Sime Darby, Jalan Raja Laut 50350 Kuala Lumpur

Tel : (603) 294 72 59

Fax : (603) 294 73 62

Malaysian Industrial Development Authority

Adres : Wisma Damansara 3th - 6th fl Jalan Semantan Peti
Surat 10618

Tel : (603) 254 36 33

Fax : (603) 255 79 90

Malezya'nın Türkiye'deki Temsilcilikleri:

Büyükelçilik - Malezya Büyükelçiliği

Adres : Mahatma Gandhi Cad. No: 58 Gaziosmanpaşa ANKARA

Tel : 0312 446 35 47 (2 hat)

Fax : 0312 446 41 30

Konsolosluk - Malezya Başkonsolosluğu

Adres : P.K. 108 80622 Levent İSTANBUL

Tel : 0212 247 13 75 / 247 17 28

Fax : 0212 247 13 75

SİNGAPUR

I- ÜLKE

A- TEMEL BİLGİLER

Singapur, gelişmiş hizmet ve imalat sektörleri ile açık ve girişimci bir ekonomiye sahiptir. Başarılı antrepo ticareti ile mükemmel uluslararası ticari bağlara sahiptir. Son yıllarda % 8 civarında seyreden reel büyüme oranı, kaynağını imalat ve mali sektörlerle ticaretteki başarıdan almıştır. Ancak bölgede son bir yıldır yaşanan kriz Singapur'u da etkilemiş ve en az etkilenen ekonomi olmakla beraber bir durgunluk ve gerileme içine girmiştir.

Singapur ileri derecede sanayileşmiş bir ekonomiye sahip olup, tarım ve madencilğin payı yok denecek kadar azdır. Son yıllarda iş ve finans kesimi önemli ve hızlı bir büyüme göstermişlerdir. Bununla birlikte asıl dikkati çeken nokta imalat sektörünün büyük bir hızla büyümesidir. İmalat sektörü içinde elektronik ilk sırada gelmektedir. Singapur disket sürücüsü üretiminde dünyada ilk sırayı almaktadır. Petrol işleme ve kimya sektörleri de ülke ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Her ne kadar ülkede doğal kaynak yoksa da ham olarak ithal edilen petrolü 11 değişik rafineride işleyen Singapur, dünyanın en büyük üçüncü petrol işleme merkezi konumundadır. Son yıllarda ilaç sanayiinde de büyük bir atılım gözlenmektedir.

Diğer yandan artan işçilik maliyetleri de Singapur'un rekabet gücünü azaltmaktadır. Buna karşı hükümet verimliliği artırıcı ve altyapıyı güçlendirici tedbirler almaya çalışmakta ve katma değeri nisbi olarak yüksek olan işkollarını teşvik etmektedir. Kullanılan teknoloji seviyesi, kişi başına üretim, yatırımlar, çalışanların disiplini ve kalitesi gibi endikatörler dikkate alındığında Singapur'un ekonomik olarak gelişmiş bir ülke olduğu görülür.

SİNGAPUR - TEMEL BİLGİLER

Bölge	: Uzakdoğu Asya
Yüzölçümü	: 632,6 km ²
Nüfus	: 3.3 milyon
Başkent	: Singapur (Nüfus: 2.818.200)
Diğer Büyük Şehirler	: Jurong, Woodlands, Seletar, Bedok, Changi
Diller	: Çince, Malayca, Tamil, İngilizce
Din	: Budist (Çinliler), İslam (Malaylar), Hristiyan, Hindu, Sih, Taoist, Konfüsyüs
Etnik Yapı	: Çinli (% 78), Müslüman Malaylar (% 16), Hintli (% 5)
İklim	: Tropikal
Para Birimi	: Singapur Doları
Döviz Kuru	: 1 ABD \$: 1,60 SD
Yönetim Biçimi	: Parlamenter Demokrasi
Bağımsızlık Tarihi	: 31 May 1910 (İngiltere'den)
Milli Bayram	: 27 Nisan
Tatil günleri	: 1,28-30 Ocak. 10 Nisan. 1,11 Mayıs. 9 Ağustos. 31 Ekim. 25 Aralık
Çalışma saatleri	
Bankalar	: 10-15 Pts. Cm. 11-16 Cts. 9:30-15 Pz.
İşyerleri	: 9-13 & 14-17 Pts-Cm
Alışveriş merkezleri	: 9.30-21 Pts-Cts.
Vize	: 15 güne kadar vize uygulamıyor.
İlk yardım servisleri	
Polis	: 999
İtfaiye	: 995
Ambulans	: 996
Serbest bölgeler	: Singapore

Singapur ekonomisi tamamiyle dış ticarete dayanmaktadır. Açık ve liberal bir ekonomi esas olmakla beraber Singapur ekonomisinde yoğun şekilde devlet müdahalesi söz konusudur. Özelliği olan endüstriler desteklenmekte ve devlet sadece mikro ekonomik politikalar yoluyla değil, pek çok alandaki kendi firmaları yoluyla da ekonomik hayatın içinde yer almaktadır. Son yıllarda hükümetin en çok önem verdiği konu, firmaların yatırım kararlarını en rahat şekilde verebilmelerini sağlayacak istikrarlı bir ortam yaratmaktır.

Ülke tam olarak bağımsızlığını kazanmadan önce dahi devlet ekonominin yönetimine önem vermiş, 1967 yılında Ekonomik Büyümenin Teşviki Yasasıyla birlikte de imalatçılara vergi muafiyeti sağlanmaya başlanmıştır.

Hükümetin bu politikası hızla olumlu sonuçlar doğurmuş, Texas Instruments'ın yarı iletken fabrikası kurmasının ardından pek çok elektronik firması ülkede tesisler kurmuştur.

B- TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSMH (s.a.p.)	: 84 milyar ABD \$
Kişi Başına Düşen MG	: 22.500 ABD \$
GSMH'nin Sektörel Dağılımı	
Sanayi	: % 28
Hizmetler	: % 72
GSMH Artış Hızı	: % 8.9 (1998 yılında krize bağlı olarak gerileme bekleniyor)
Enflasyon Oranı (TÜFE)	: % 3.5
İşsizlik oranı	: % 2.7
İhracat (fob, milyar ABD \$)	: 118,0 (1995)
İthalat (cif, milyar ABD \$)	: 124,2 (1995)
Cari İşlemler Dengesi (milyar ABD \$)	: 15,06 (1995)
Toplam Rezervler (milyar ABD \$)	: 68,7 (1995)
Toplam Dış Borç (milyar ABD \$)	: 0,0 (1995)
Elektrik Üretimi:	
Kapasite	: 4.510.000 Kw
Üretim	: 17 milyon Kwh
Kişi Başına Tüketim	: 5.590 Kwh
Doğal Kaynaklar	: Balık
Nüfus Artış Oranı	: % 1.9
Çalışma Çağı Nüfus	: % 72
İşgücü	: 1.6 milyon
Bebek Ölüm Oranı	: 4.7 ölüm/1000 doğum
Beklenen Hayat Süresi	: 78.13
Gelişmiş Sanayi Dalları	: Petrol rafinerisi, elektronik petrol çıkarma ekipmanları, kauçuk işleme ve ürünleri, işlenmiş gıda ve içecekler, gemi tamiri, antrepo ticareti, mali hizmetler ve biyoteknoloji.

1970'li yıllarda yatırım teşvikleri gözden geçirilerek hükümetin ekonomide yüksek katma değere sahip, sermaye yoğun ürünler üretilmesi konusundaki isteği açıkça ortaya konulmuştur. Bu amacın sağlanması için geleneksel yolların dışına çıkmış ve ücret maliyetleri artırılarak makinalaşmanın yaygın hale gelmesi sağlanmıştır. Böylelikle emek-yoğun üretim, Singapur'un emek maliyeti ucuz olan komşularına kaymış, ülkede ise bilgisayar parçaları ve disket sürücüler gibi sermaye yoğun malların üretimi büyük bir hızla artarak ilk sıraya yerleşmiştir. Fakat bir süre sonra bu politikaların da sakıncaları meydana çıkmıştır. Yabancı firmaların yüksek ücret maliyetleri, bazı elektronik ürünlere olan talebin dünya genelinde azalması gibi nedenlere bağlı olarak ülkeyi terk etmeleri üzerine 1986 yılında ücretler ve işletme masrafları azaltılmıştır.

1988 yılından başlayarak hükümet asıl önceliği yerli küçük ve orta boy işletmelerin ve hizmetler sektörünün teşviğine vermiştir. Anılan dönemde finans kesiminin performansı ise zaten en üst seviyede yer almaktaydı. 1992 yılında hükümetin en çok hangi sektörlerle önem verdiğinin açıklandığı yeni bir uzun vadeli strateji yayımlanmış ve çok iyi planlanmış bir takım mali teşvikler yürürlüğe konulmuştur.

C- DIŞ TİCARET

Küçük bir ülke olmasına rağmen Singapur, 250 milyar \$'lık dış ticaret hacmi ile dünya ticaretinde önemli bir rol oynamaktadır.

Singapur'un toplam dış ticareti (125 milyar doları ihracat ve 119 milyar Doları ithalat olmak üzere 244 milyar Dolar) ülkenin milli gelirinin (84 milyar Dolar) 3 katı bir büyüklüğe sahiptir. İhracatının 70 milyon Doları transit ticaret kaynaklıdır. Dünya Ticaret Örgütü sıralamasına göre dünyanın 12. büyük ithalatçısı ve 14. büyük ihracatçısı konumundadır.

1. İhracat

Tablo 10: Başlıca İhraç Ürünleri

(1000 ABD \$ - 1995)

Bilgisayar	19.627.733
Elektronik Devreler	18.476.780
Rafine Petrol Ürünleri	9.462.481
Bilgisayar Parçaları	8.941.840
Telekomünikasyon Araçları	6.905.992
Muh. Elektrikli Makinalar	2.536.783
Elektrik Devre Araçları	2.462.640
Video ve Ses Kaydediciler	2.272.338
Radyo Alıcıları	2.108.418
TV Alıcıları	1.739.228
Elektrikli Alet ve Parçaları	1.128.652
Jeneratör	1.051.130
Müteahhitlik Aksamı ve Parçaları	1.047.536
Muh. Özel Makinalar	1.012.009
Tütün Mamulleri	1.003.208
Organik-İnorganik Bileşikler	919.259
Ölçüm Araçları	870.577

Başlıca İhraç Ürünleri

Müzik Aleti ve Parçaları	845.256
Bakır	832.136
Saat	819.598
Özel Mamülleri	773.118
Havalandırma Cihazları	722.460
Muh. Pompa	694.003
Ham Tabii Kauçuk	672.845
Mücevher	660.494
Rulman	655.498
Gemi ve Tekne	653.648
Basılı Döküman	611.847
Muh. Metal Mamuller	560.401
Fotoğrafçılık Malzemeleri	557.540
Plastik Ürünler	541.268
Sentetik kumaş	528.438
Ofis Makinaları	525.680
Tıbbi Araçlar	522.921
Muh. Kimyasal Maddeler	521.242
Diğer	25.540.757
Toplam	118.804.755

Singapur'un gerçekleştirdiği sadece bilgisayar ve bilgisayar parçaları ihracatı Türkiye'nin toplam ihracatından fazladır. Singapur mal ticaretinde sürekli olarak açık vermekle birlikte, hizmetler ticaretindeki fazlalar bunu karşılamaktadır. Singapur'un mal ticaretinde verdiği açıklar genel ekonomik politikalar üzerinde olumsuz bir etki doğurmamaktadır.

Tablo 11: İhracatında Başlıca Ülkeler

İhracat	%
ABD	19,2
Malezya	18,2
Hong Kong	8,6
Japonya	7,8
Tayland	5,8
Almanya	3,4
İngiltere	2,6

2. İthalat

Singapur, ihracatını oluşturan mamüllerin girdisi olarak büyük ölçüde elektronik devreler ve bilgisayar parçaları ithal etmektedir.

Temel strateji mümkün olabildiğince çok ihracat yapmak ve ithalatın önüne de çok az engel koymaktır. 1994 yılında GATT kurallarına uymak amacıyla tarife listesindeki pek çok kalemi kaldırmış ve böylece serbest ticaret rejiminden daha liberal bir noktaya gelmiştir. Ekonomik politika dış ticaret dengesizliklerinden fazla etkilenmemektedir.

Tablo 12: Başlıca İthal Ürünleri

(1000 ABD \$ - 1995)

Elektronik Devreler	21.478.235
Bilgisayar Parçaları	7.471.285
Ham Petrol	6.517.630
Telekomünikasyon Araçları	6.007.187
Bilgisayar	5.276.074
Rafine Petrol Ürünleri	3.518.372
Elektrik Devre Araçları	3.485.807
Muh. Elektrikli Makinalar	3.029.591
Muh. Özel Makinalar	2.166.757
Müzik Aletleri ve Parçaları	1.837.570
Uçak	1.666.544
Gemi ve Tekne	1.666.544
Elektrikli Alet ve Parçaları	1.614.874
Muh. Kimyasal Ürünler	1.562.561
Ölçüm Araçları	1.556.963
Bakır	1.462.962
Jeneratör	1.424.755
İnşaat Araçları Parçaları	1.266.876
Radyo Alıcıları	1.234.409
Havalandırma Cihazları	1.146.140
Video ve Ses Kaydediciler	1.140.548
Özel Muameleler	1.128.211
Saat	1.030.074
Motorlu Araç Parçaları	976.293
Mekanik Araçlar	886.624
Mücevher	868.965
Motorlu Araçlar	862.113
TV Alıcıları	858.047
Pistonlu Makinalar	856.155

Başlıca İthal Ürünleri

Kağıt ve Mamülleri	830.945
İnşaat Demiri	826.444
Muh. Metal Ürünler	817.760
Transformatör	771.234
Tütün Mamülleri	759.287
Alüminyum	746.037
Diğer	36.276.535
Toplam	125.045.023

İthalat rejimi liberal bir sisteme dayanmakta olup, petrol ürünleri, araba, içki ve sigara dışındaki ürünlerin ithalatında gümrük vergisi yoktur. Ülke içinde uygulanan % 3 oranındaki Mal ve Hizmet Vergisi (GST) ithalattan da alınmaktadır. Tüm malların ihracat ve ithalatında ön mücadele almak gerekmektedir. Bu mücadele bilgisayar ile de alınabilmektedir. Singapur'un da üyesi olduğu ASEAN ülkeleri kendi arasındaki ticarete gümrük vergilerini 2000 yılına kadar % 0-5 arasına düşürecektir.

Tablo 13: İthalatında Başlıca Ülkeler

İthalat	%
Japonya	21,1
Malezya	15,5
ABD	15,0
Tayland	5,2
G. Kore	4,3
Tayvan	4,1
Almanya	3,5

D- TÜRKİYE-SINGAPUR TİCARİ İLİŞKİLERİ

Türkiye ile Singapur arasındaki ticaretin (bölge ile kıyaslandığında) nisbi olarak geliştiğini ifade etmek mümkündür. Özellikle de Türkiye'nin ihracatında istikrarlı bir artış gözlenmektedir.

Tablo 14: Türkiye ile Singapur Arasındaki Ticaret (1000 \$)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
1990	32.854	78.186	111.040	-45.332
1991	59.395	83.285	142.680	-23.890
1992	98.417	88.330	186.747	10.087
1993	121.012	86.098	207.110	34.914
1994	184.575	41.664	226.239	142.911
1995	142.789	66.249	209.038	76.540

Türkiye'nin ihracatına bakıldığında demir ve çelik ile tekstil elyafı ve ürünlerin önemli bir pay oluşturduğu görülür.

Tablo 15: Türkiye'nin Başlıca İhraç Ürünleri (1000 ABD \$ - 1995)

Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	1.353
Yenilen meyvalar, kabuklu yemişler ve turunçgiller	1.223
Plastik ve plastikten mamul eşya	438
Dokumaya elverişli suni ve sentetik lifler	4.167
Özel dokunmuş mensucat, dantela, duvar halıları, işlemeler	3.358
Taş, alçı, çimento, amyant, mika vb. maddelerden eşya	1.540
Cam ve cam eşya	1.868
Demir ve çelik	115.275
Alüminyum ve alüminyum eşya	1.152
Nükleer reaktörler, kazan, makina ve cihazlar, aletler, parçalar	1.655
Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları	3.199
Gemiler, suda yüzen taşıt ve araçlar	0
Diğer	7.561
Toplam	142.789

Diğer yandan Türkiye Singapur'dan büyük ölçüde elektrikli makina ve cihazlarla bunların aksam ve parçaları ile nükleer reaktörler ithal etmektedir.

Tablo 16: Türkiye'nin Başlıca İthal Ürünleri (1000 ABD \$ - 1995)

Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar, diğer omurgasızlar	825
Hayvansal ve bitkisel yağlar ve bunların müstahsalları	5.340
Yağlı tohum ve meyvalar, sanayi bitkileri, saman, hayvan yemi	3.848
Organik kimyasal müstahsallar	3.485
Debagat ve boyacılıkta kullanılan hülasa, boya, macun, sakızlar	1.212
Plastik ve plastikten mamul eşya	2.036
Kauçuk ve kauçuktan eşya	4.912
Ağaç ve ağaçtan mamul eşya, odun kömürü	857
Nükleer reaktörler, kazan makina ve cihazlar, aletler, makineler	16.967
Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları	20.609
Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer	2.213
Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi aletler	864
Diğer	3.081
Toplam	66.249

Türkiye ile Singapur dış ticaretine bakıldığında 1995 yılında Singapur'un Türkiye'den ithalatının bir önceki yıla göre azaldığı görülmektedir. Bu azalışın en önemli nedeni Singapur'un Şubat 1995'ten bu yana Türk inşaat demirine uygulamaya başladığı anti-damping vergisidir. Ülkenin coğrafi konumunun ve son derece liberal ticaret rejiminin sağladığı imkanlar ihracatçılarımızca daha iyi değerlendirilmelidir. Özellikle Singapur'un ihracatının yaklaşık % 40'ının tekrar ihraç olduğu düşünülürse Singapur pazarı üzerinden diğer ülkelerde yaratılabilecek fırsatlar da iyi değerlendirilmelidir.

Türkiye ile Singapur Arasında Tekstil Müzakereleri

Türkiye ile Avrupa Birliği arasındaki Gümrük Birliği uyarınca, Ortak Ticaret Politikasına uyum çerçevesinde Avrupa Birliği'nin tekstil ve konfeksiyon ithalatında üçüncü ülkelere uygulamakta olduğu kota ve gözetim önlemlerinin Türkiye tarafından da üstlenilmesini teminen müzakerelere devam edilmektedir. Singapur, tekstil ve konfeksiyon ürünlerinde ikili kontrol sistemi çerçevesinde kota uygulayacak ülkeler listesinde yer almaktadır. Konu ile ilgili görüşmeler, iki ülkenin yetkilileri arasında 8 Aralık 1995 tarihinde Singapur'da yapılmış ve prensip olarak bir anlaşmaya varılmıştır. Buna göre Mutabakat Zabıtları, nota teatisi gerçekleştirildiğinde yürürlüğe girecektir. Singapur şu anda, tek taraflı kontrol sistemine tabi tutulmaktadır ve bu ülkeden yapılabilecek muhtemel ithalat miktarı 4.708.922 dolar olarak belirlenmiştir.

II- MÜSİAD'IN GEZİ VE TEMASLARI

13 Mayıs 1998 Çarşamba günü Singapur'a geçen MÜSİAD heyeti havaalanında Singapur temsilcisi Hamzah Abdulmuttalib tarafından karşılandı. Aynı gün Singapur Türkiye Büyükelçisi Fusun Çeliktaş'ı ziyaret eden heyete Büyükelçi Fusun Çeliktaş ve Ticaret Ateşesi Mehmet Aytek tarafından başta Çin olmak üzere bölge pazarı hakkında bilgi sunuldu. Ayrıca Şangay'da açılan Türk Konsolosluk'u'nun da ticari bilgi alışverişi açısından önemli bir işlev görebileceği vurgulandı.

Singapur TDB (Ticareti Geliştirme Merkezi)'nde Temaslar

Heyetin diğer üyeleri bu arada şehir turu yaptı ve daha sonra Singapur **TDB (Ticareti Geliştirme Merkezi)** ziyaret edildi. Toplantıda Erol Yazar, Natık Akyol, Ticari Ateşe Mehmet Aytek, TDB Direktörü Tham Hock Chee, Uluslararası İlişkiler Müdürü Florence Loh Eng Juan ve Şube Müdürü Joy C.H. Chan da bulundu. Heyete önce TDB hakkında bilgi verildi ve kısa bir tanıtım filmi gösterildi. MÜSİAD heyeti tek tek tanıtıldı.

Direktör Chee ve Yazar iki ekonominin durumu, son kriz ve buna bağlı olarak ortaya çıkan işbirliği imkanları üzerinde müzakerelerde bulundu. Türkiye'nin Avrupa Birliği ve Türk Cumhuriyetleri'ne açılan kapı olma özelliği üzerinde duruldu. TDB'nin Temmuz '98 sonunda Juan başkanlığında 18 kişilik bir işadamı heyetini Türkiye'ye göndermesi ve bu heyetin buradan Türk Cumhuriyetleri'ne geçmesi, 30 Haziran 1998'de de MÜSİAD'ı ziyaret ederek bir workshop organize edilmesi kararlaştırıldı. (Planlanan bu faaliyetler sözkonusu tarihlerde gerçekleştirildi.)

MÜSİAD'lı işadamları daha sonra Plaza Hotel'de SMCCI (Singapore-Malay Chamber of Commerce and Industry) nin düzenlediği yemekli toplantıya katıldı. Toplantıda Başkan Haji Jalil Harun ve Erol Yazar birer konuşma yaptı. Singapur

Eğitim Bakanı Sidek Saniff'in de bulunduğu toplantıya 50 kişi katıldı. Yoğun iş görüşmelerinin yapıldığı toplantıda, 6. Uluslararası MÜSİAD Fuarı hakkında tanıtım filmi gösterildi ayrıca bir de workshop düzenlendi. Görüşmelerde ticaret ve ortak yatırım konularında temaslar gerçekleştirildi.

Singapur Çevre ve Sanayi Bakanları ile Görüşme

MÜSİAD Genel Başkanı Erol Yazar, Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol ve Singapur temsilcisi Hamzah Abdulmuttalib'den oluşan bir delegasyon ilk olarak; daha önce MÜSİAD'ın davetlisi olarak 4. MÜSİAD Uluslararası Fuarı ve 2. Uluslararası İş Forumu'na katılan Singapur Çevre Bakanı Sidek Saniff'i, ardından da Singapur Sanayi ve Ticaret Bakanı ve Parlamento Sekreteri Tang Guan Song'u ziyaret etti. Erol Yazar Türkiye'nin 2 saatlik uçuş mesafesinde 1 milyarlık bir nüfusa ulaşabileceğini belirtti ve işbirliği alanları tartışıldı. Bakanlar, Fuar ve Forum '98'e davet edildi.

ÖNEMLİ ADRESLER

Malay Chamber of Commerce

Adres : 72-A Bussorah Str. Singapore 199485

Tel : +65 - 297 92 96

Fax : +65 - 392 45 27

T.C. Singapur Büyükelçiliği

Füsün Çetintaş (Büyükelçi)

Adres : 20 - M Nassim Road Singapore 258397

Tel : +65 - 732 92 11 / 732 76 46 / 732 92 12

Fax : +65 - 738 17 86

T.C. Singapur Büyükelçiliği - Ekonomi ve Ticaret Müşavirliği

Adres : 20 - M Nassim Road Singapore 258397

Tel : +65 - 738 74 55

Fax : +65 - 738 74 00

The Singapore Fed. of Chambers fo Com. & Industry

Adres : 47. Hill Street, No: 03 - 01 Singapore 179365

Tel : (65) 338 97 61

Fax : (65) 339 56 30

Singapore International Chamber of Commerce

Adres : John Hancock Tower, No: 10 - 01 6 Raffles

Quay Singapore 048580

Tel : (65) 224 12 55

Fax : (65) 224 27 85

Association of Small and Medium Enterprises

Adres : 8, Queen Street, No: 02 - 06 Singapore 188535

Tel : (65) 338 58 68

Fax : (65) 338 68 59

TDB - Trade Development Bureau

AVUSTRALYA

I- ÜLKE

A- TEMEL BİLGİLER

AVUSTRALYA - TEMEL BİLGİLER

Bölge	: Güney Pasifik
Yüzölçümü	: 7.682.300 km ²
Nüfus	: 18.4 milyon
Başkent	: Kanbera (Nüfus: 392.400)
Diğer Büyük Şehirler	: Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide, Perth, Hobart, Darwin
Dil	: İngilizce
Din	: Hristiyanlık, İslam, Budist
İklim	: Güney ve doğu ılıman-yarı ılıman, kuzey tropikal, iç bölgeler kurak çöl.
Yönetim Biçimi	: Parlamenter Monarşik Demokrasi 6. Eyalet, 2 Yarı Eyalet
Para Birimi	: Avustralya Doları
Döviz Kuru	: 1 ABD \$ = 1,45 \$ (1988)
Üye olduğu kuruluşlar	: FAO, GATT, IMF, OECD, WIPO
Ağırlık ve ölçü	: Metrik sistemi
Tatil günleri	: 1, 2, 25 Ocak, 10, 11, 13, 25 Nisan, 4, 18 Mayıs, 1, 8, Haziran 4 Ağustos, 29 Eylül, 6 Ekim
Çalışma Saatleri	
Bankalar	: 09:30 - 16 Pts. - Prş. 09:30 - 17 Cm.
İşyerleri	: 9 - 17:30 Pts. - Cm.
Alışveriş merkezleri	: 9 - 17: 30 Pts. - Cm. 9 - 17 Cts.
Vize	: Vize uyguluyor

B- TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSMH (s.a.p.)	: 405,4 milyar ABD \$
Kişi Başına Düşen MG (s.a.p.)	: 22.100 ABD \$
GSMH'nın Sektörel Dağılımı:	
Tarım	: % 3,1
Sanayi	: % 27,7
Hizmetler	: % 69,2
Reel GSMH Artış Oranı	: % 3,3
Enflasyon Oranı	: % 1,5
İşsizlik Oranı	: % 8
Faiz Oranı	: % 5,4
Kamu Harcamaları	: 95,15 milyar ABD \$
Kamu Gelirleri	: 95,69 milyar ABD \$
Sabit Yatırım Büyüme Oranı	: % 9
Nihai Tüketim Büyüme Oranı	: % 5,1
Merkez Bankası Rezervleri	: 26-6 milyar ABD \$
Ticari Banka Rezervleri	: 306,2 milyar ABD \$
Döviz Rezervleri	: 13,8 milyar ABD \$
Dış Borçlar	: 162 milyar ABD \$
İhracat	: 55 milyar ABD \$
İthalat	: 56,5 milyar ABD \$
Dış Ticaret Hacmi	: 111,5 milyar ABD \$
Dış Ticaret Dengesi	: -1,5 milyar ABD \$
Elektrik Üretimi	
Kapasite	: 34.540.000 Kw
Üretim	: 155 milyon Kwh
Kişi Başına Tüketim	: 8.021 Kwh
Telekomünikasyon	: Uluslararası standartlarda ve son teknolojik düzeyde gelişmiş
Ulaşım	: Uluslararası standartlarda ve son teknolojik düzeyde gelişmiş
Mali Kurumlar	: Bankacılık ve finans sistemi AAA ratingi alacak düzeyde gelişmiş
Nisbi Olarak Daha Fazla Gelişmiş İşkolları	: İmalat, demir-çelik, madencilik, tarım ve ormancılık, hayvancılık, ot, yün, altın
Nüfus Artış Oranı	: % 1,7
Beklenen Hayat Süresi	: 79,39
Çalışma Çağı Nüfusu	: % 66
İşgücü	: 8,63 milyon
Asgari Ücret	: 300 ABD \$/hafta

Avustralya, liberal sistemin uygulandığı, müreffeh Batı-tarzı bir kapitalist ekonomiye sahiptir. Dünya ile bütünleşmiş JIT, ISO, CE Mark gibi standartlara sahiptir. Milli geliri Batılı ülkeler düzeyindedir. Sahip olduğu zengin doğal kaynaklar ihracatının da % 80'ini oluşturur.

Ülke, 1990'ların başındaki durgunluktan sonra kalkınma çabalarını hızlandırmış olmasına rağmen işsizlik problemi henüz çözememiştir. Bölgede son bir yıldır yaşanan krizden az da olsa olumsuz yönde etkilenmesi beklenen Avustralya'nın bu dönemde ihracatı artma imkanı bulacaktır.

C- DIŞ TİCARET

Avustralya, liberal bir ekonomi uygulamakta olmasına rağmen dış ticaret çok fazla gelişmemiştir. Ülke büyük ölçüde dengeli bir dış ticaret yapısına sahip olmakla beraber az da olsa ticarete açık vermektedir.

1. İhracat

Avustralya'nın ihracatında maden ve mineraller ile tarım ürünleri önemli bir yer tutmaktadır.

Tablo 17: Başlıca İhraç Ürünleri (milyon ABD \$)

	1995/96	1996/97	1997
Et ve et mamülleri	3.292	2.958	3.345
Hububat ve mamülleri	4.926	5.954	6.042
Şekerli, şekerli mamüller, bal	1.712	1.695	1.722
Yün ve koyun derileri	3.664	3.745	4.128
Diğer tarımsal ürünler	7.706	8.382	9.091
TOPLAM TARIMSAL ÜRÜNLER	21.300	22.734	24.418
Makinalar	7.119	6.998	7.445
Ulaştırma teçhizatı	2.500	3.645	3.819
Diğer sanayi mamülleri	8.755	9.098	9.676
TOPLAM SANAYİ MAMÜLLERİ	18.374	19.741	20.940
Maden cevherleri ve mineraller	9.088	9.046	10.177
Kömür	7.843	8.004	8.824
Yakıtlar	4.165	5.153	5.601
Altın	5.697	6.772	8.271
Diğer madenler	6.799	6.053	6.587
TOPLAM MADEN VE MİNERALLER	33.592	35.388	39.450
Diğer tarımsal olmayan mallar	2.040	2.258	2.261
TOPLAM MAL İHRACATI	75.226	80.091	87.317

Tablo 18: İhracatında Başlıca Ülkeler (milyon A\$)

	1995/96	1996/97
Japonya	16.429	15.371
Kore	6.615	7.129
Yeni Zelanda	5.607	6.214
ABD	4.621	5.528
Çin	3.780	3.584
Hong Kong	3.076	3.105
İngiltere	2.828	2.356
Almanya	1.150	1.056
Singapur	3.556	3.410
EU	8.464	8.174
ASEAN	11.717	12.257

Avustralya, ihracatının büyük kısmını Japonya ve ASEAN ülkelerine, yani bölgeye gerçekleştirmektedir.

2. İthalat

Tablo 19: Başlıca İthal Ürünleri (milyon A\$)

	1995/96	1996/97	1997
Gıda ve alkolsüz içkiler, tüketim için	2.760	2.879	3.054
Sanayi dışı ulaştırma teçhizatı	4.436	5.143	5.856
Tekstil, giyim ve ayakkabılar	2.726	2.882	3.161
Oyuncaklar, kitaplar ve eğlence malzemesi	2.534	2.568	2.779
Diğer tüketim maddeleri, elektrikli ev aletleri	7.404	7.823	8.360
TOPLAM TÜKETİM MADDELERİ	19.860	21.295	23.210
Makine ve sanayi teçhizatı	8.326	8.023	8.370
Yatırım teçhizatı	3.593	3.718	4.090
Sanayi tipi ulaştırma teçhizatı	2.214	2.177	2.386
Diğer sermaye malları, haberleşme malz. uçak	5.050	4.966	5.123
TOPLAM SERMAYE MALLARI	19.183	18.887	19.969
Yakıtlar ve yağlar	4.163	5.002	4.882
Ulaştırma teçhizatı parçaları	4.600	4.608	4.822
Yatırım teçhizatı parçaları	1.857	1.758	1.861
Sermaye malları için diğer parçalar	6.393	6.509	6.894
Organik ve organik olmayan kimyasal maddeler	2.754	2.743	2.712
İplik ve kumaş	1.922	78.713	1.887
Plastikler	1.685	1.576	1.685
İşlenmiş sanayi ürünleri	8.793	8.937	8.633
Diğerleri, sanayi için gıda, kağıt, demir-çelik dah	5.894	5.585	8.048
TOPLAM ARA MAMÜLLERİ	38.061	38.531	41.834
TOPLAM MAL İTHALATI	77.104	78.977	85.013

Tablo 20: İthalatında Başlıca Ülkeler (milyon A\$)

	1995/96	1996/97
ABD	17.544	17.648
İngiltere	10.816	10.243
Almanya	4.862	4.558
Çin	4.010	4.206
Yeni Zelanda	3.592	3.686
Kore	2.293	2.522
Hong Kong	970	901
Tayvan	2.585	2.522
EU	19.388	19.666
ASEAN	7.372	8.300

D- TÜRKİYE-AVUSTRALYA TİCARİ İLİŞKİLERİ

1- ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

- Türkiye-Avustralya Ticaret, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması (21 Kasım 1988)
- Türkiye-Avustralya Karma Ekonomik Komitesi I, II, III ve IV. Dönem Toplantıları Mutabakat Zabıtları (IV. Dönem: 4.10.1997, Sidney)
- Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı ile Avustralya İstihdam, Eğitim ve Öğretim Bakanlığı Arasında Eğitim ve Öğrenim Alanında İşbirliği Konusunda Mutabakat Zaptı (20 Temmuz 1995) (Yürürlük süresi dolmuştur.)

2- TİCARİ İLİŞKİLER

Tablo 21: Türkiye İle Avustralya Arasındaki Dış Ticaret (milyon AD \$)

Yıl	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
1992	147,0	33,6	180,6	-113,4
	100,0	45,7	245,7	-154,3
1993	170,0	26,9	196,9	-143,1
	251,0	39,5	280,5	-211,5
1994	166,0	35,7	201,7	-130,3
	227,0	49,0	276,0	-178,0
1995	210,0	50,3	260,3	-159,7
	283,5	63,0	351,5	-215,5
1996	292,6	57,3	350,0	-235,3
	380,4	74,5	454,9	-305,9
1997	335,3	64,0	399,3	-271,5
	513,0	98,0	611,0	-415,0

Türkiye ile Avustralya arasındaki ticarete Türkiye aleyhine bir açık bulunduğu ve bu açığın ise son yıllarda hızla arttığı görülmektedir. Ancak bu durumun Türkiye açısından olumsuz bir durum teşkil ettiğini ifade etmek mümkün değildir. Çünkü Türkiye'nin Avustralya'dan artan ithalatı büyük ölçüde doğal kaynaklardan oluşmaktadır böylece Türkiye daha önce ikinci piyasalardan ithal ettiği bazı ürünleri birinci elden alma imkanına kavuşmuştur.

a. İhracat

Tablo 22: Türkiye'nin Başlıca İhraç Ürünleri (AD 1997)

Yenilen Sebzeler ve Bazı Kök ve Yumrular	873.530
Kurutulmuş sebzeler	409.390
Kuru baklagiller	161.727
Yenilen Meyvalar ve Yenilen Sert Kabuklu Meyvalar	31.352.310
Kabuksuz Fındıklar	6.997.809
İncir	1.509.138
Kuru Üzümler	11.066.516
Kuru Kayısı	11.367.609
Kahve, Çay, Paraguay Çayı ve Baharat	565.976
Kurutulmuş biber	254.777
Kekik, defne yaprakları	139.309
Hububat	265
Değirmencilik Ürünleri	396.646
Yağlı Tohum ve Meyvalar	383.680
Bitki ve bitki kısımları (diğerleri)	316.600

Türkiye'nin Başlıca İhraç Ürünleri

Lak, Sakız, Reçine ve Diğer Bitkisel Özsu ve Hülasalar	1.213.373
Örölmeye Elverişli Bitkisel Maddeler	2.045
Hayvansal ve Bitkisel Katı ve Sıvı yağlar	621.039
Zeytinyağı	607.427
Gıda Sanayii Müstahzarları, Meşrubat, İçki ve Sirke	962
Şeker ve şeker Mamülleri	342.035
Kakao ve Kakao Müstahzarları	18.022
Hububat, Un, Nişasta veya Süt Müstahzarları	338.328
Sebzeler, Meyvalar	2.916.406
Konserve domates	659.906
Kayısılar (konserve)	271.736
Diğerleri	372.572
Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	425.235
Meşrubat, Alkollü İçkiler ve Sirke	150.475
Mineral Maddeler	94.536
Kimya Sanayii ve Buna Bağlı Sanayi Ürünleri	569.760
Borat	509.488
Organik Kimyasal Ürünler	567.343
Karboksiamid grubu bileşikler	566.837
Debagatte ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasalar	1.376.560
Uçucu Yağlar ve Rezinoitler, Kozmetik, Tuvalet Müs.	40.778
Sabunlar, Yüzeyaktif Organik Maddeler, Yıkama Müs.	30.996
Albüminoid Maddeler	133
Fotoğrafçılıkta veya Sinemacılıkta Kullanılan Eşya	9896
Plastikler ve Mamülleri	481.548
Kauçuk ve Kauçuktan Eşya	595.777
Deri Eşya, Saraciye Eşyası, Seyahat Eşyası, El çantaları	739.720
Deri çantalar	433.978
Ağaç ve Ahşap Eşya	9.513
Hasırdan, Sazdan Mamüller	298
Kağıt ve Karton	575.937
Basılı Kitaplar, Gazeteler, Resimler	84.176
Yapağı ve Yün, Hayvan Kılı	754
Pamuk	53.673
Sentetik ve Suni Filamentler	779.746
Sentetik ve Suni Devamsız Lifler	1.687.005
Suni devamsız liflerden dokunmuş mensucat	1.254.415
Vatka, Keçe, Dokunmamış Mensucat, İp, Halat	16.587
Halılar ve Diğer Dokumaya Uygun Maddelerden Yer Kaplamaları	5.394.274
Düğümli veya sarmalı halılar	992.548
Dokunmuş halılar	2.970.593
Halılar ve yer kaplamaları (tuftedilmiş)	1.425.017
Özel Dokunmuş Mensucat	1.270.792
Dokunmuş kadife, pelüş ve tırtıl mensucat	1.270.792
Parça, şerit veya motif halinde işlemler	474.231
Emdirilmiş, Sıvanmış, Kaplanmış Dokumaya Uygun Mensucat	22.601

Türkiye'nin Başlıca İhraç Ürünleri

Örme Eşya	16.344
Örme Giyim Eşyası ve Aksesuarı	457.224
Örülmemiş Giyim Eşyası ve Aksesuarı	634.994
Dokumaya Uygun Maddelerden Diğer Hazır Eşya, Takımlar	623.583
Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar	36.000
Başlıklar ve Aksamı	1077
Şemsiyeler, Bastonlar	38
Hazırlanmış Kuş Tüyleri, Yapma Çiçek	597
Taş, Alçı, Çimento veya Benzeri Maddelerden Eşya	875.863
Mermer	803.740
Seramik Mamulleri	8.691.557
Cam ve Cam Eşya	4.428.255
Sofra, Mutfak, Tuvalet, Yazıhane İçin Cam (diğerleri)	3.223.069
Tabii veya Kültür İnciler, Kıymetli Taşlar, Taklit Mücevherci Eşyası	1.963.597
Mücevherci Eşyası (diğer kıymetli metallerden olanlar)	1.878.632
Demir ve Çelik	10.794.449
Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın	6.974.141
Demir veya alaşımsız çelikten çubuklar	3.443.938
Demir veya çelikten eşya	1.107.685
Demir veya çelikten sofra, mutfak eşya ve aksamı	690.457
Bakır veya Bakırdan Eşya	163.185
Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya	9.248
Diğer Adı Metaller, Sermetler, Bunlardan Eşya	28.371
Adi Metallerden Aletler, Bıçakçı Eşyası ve Sofra Takımları	20.659
Adi Metallerden Çeşitli Eşya	52.793
Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar, Aletler	3.628.608
Takım tezgahları	2.336.318
Elektrikli Makina ve Cihazlar ve Bunların Aksam ve Parçaları	5.349.830
Diğer fırınlar, ocaklar, pişirme saçları, kaynatma halkaları, ızgaralar	2.948.410
Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Aksam Parça ve Aksesuarı	747.912
Çeşitli Alet ve Cihazlar	17.290
Saatler ve Bunların Aksam ve Parçaları	4.400
Müzik Aletleri, Bunların Aksam, Parça ve Aksesuarı	28.162
Silahlar ve Mühimmat, Bunların Aksam, Parça ve Aksesuarı	2.018
Muhtelif Mamül Eşya	539.058
Motorlu taşıtlarda kullanılan, oturmaya mahsus mobilyalar	413.261
Oyuncaklar, Oyun ve Spor Malzemeleri	845
Çeşitli Mamül Eşya	400.524
Bilyalı Kalemeler	334.762
Sanat Eserleri, Koleksiyon Eşyası ve Antikalar	71.663
Gizli Kalemeler	3.087.279
GENEL TOPLAM	98.000.000

Görüldüğü gibi Türkiye Avustralya'ya büyük ölçüde kabuklu yemiş, kuru ve yaş sebze ve meyve ihraç etmektedir.

b. İthalat

Tablo 23: Türkiye'nin Başlıca İthal Ürünleri (AD, 1997)

Dondurulmuş sığır eti	26.879
Süt ve krema	241.339
Diğer peynirler	124.292
Hayvan bağırsağı, mesaneleri	1.803.283
Diğer canlı bitkiler	5.300
Fasulye	18.340
Kayısı	14.756
Buğday ve mahlut	0
Pirinç	926.938
Tohum, maya, spor	19.200
Hayvan yemleri	397.331
Sığır, koyun veya keçi yağları	5.674.922
Çikolata	139.084
Mineral ve gazlı sular	241.339
Sular ve diğer alkolsüz içkiler	20.773
Şarap	9.909
Likör	505
Kepek, kavuz ve diğer kalıntılar	27.141
Demir cevherleri	16.352.571
Metall cevherleri	949.996
Taşkömürü	106.966.020
Petrol Yağları	13.198
Sülfirik asit	0
Nitrik asit	5.680
Bor oksit	116.053
Kan, serum, vb.	
İlaç	431.264
İlaç (diğerleri)	788.004
Eczacılık eşyası ve müstahzarları	97.113
Diş çimentosu ve diğer diş dolgu madd.	32.995
Sentetik organik boyayıcı maddeler	574
Diğer boyayıcı maddeler	1.201.869
Uçucu yağlar	5.832
Sinemacılıkta kullanılan filmler	10.000
Haşarat yokediciler ürünler	2.440
Reaktifler	44.314
Akrilik polimerler	96.526
Plastik hortum ve boru	2.002
Levha, plaka, band, şerit, filmler	34.021

Türkiye'nin Başlıca İthal Ürünleri

Eşya taşıma ambalajlama malzemesi	59.021
Plastikten ev eşyası	9.093
Kauçuktan levha, tabaka, şerit, çubuk	9.900
Kauçuk boru ve hortum	37.219
Kauçuktan yeni dış lastikler	57.916
Diğer şişirilebilir eşya	63.900
Vulkanize kauçuktan diğer eşya	1.453
Tabii kauçuk lateksi	122.350
Koyun ve kuzuların ham derileri	113.242.685
Hayvan için saraciye eşyası	3.997
Dabaklanmış ve aprelenmiş kürkleri	272.088
Kapı çerçevesi, pervazı ve eşikleri	338.441
Ahşap mutfak ve sofras eşyası	13.332
Kağıt ve kartondan etiket	6.450
Kitap, broşür, gazeteler, diğerleri	2.334
Plan ve çizim (mimarlık, proje)	1.004
Matbu diğer yayınlar	2.623
Yün	47.995.600
Yün, ince veya kaba hayvan kılları	3.027.841
Pamuk	27.736.239
Pamuk ipliği	3.143
Pamuklu mensucat (denim)	350.068
Diğer pamuklu mensucat	688
Sentetik monofilamentler	667.837
Suni liflerden dokunmuş mensucat	37.759
Vatka veya vatkadan mamül eşya	5.950
Diğer örme mensucat (pamuktan)	3.426
Tişört, atlet vb.	5.163
Giyim eşyası	1.405
Erkek ve çocuk giyim eşyası	11.990

II- MÜSİAD'IN GEZİ VE TEMASLARI

14 Mayıs 1998 tarihinde Kuala Lumpur üzerinden Melbourne'e geçen MÜSİAD delegasyonu havaalanında Avustralya Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Bilal IBIAA Cleland başkanlığındaki bir heyet tarafından karşılandı.

Victoria Ekonomi Geliştirme Merkezi (Business Victoria) Ziyareti

MÜSİAD heyeti aynı gün öğleden sonra **Victoria Eyaleti Ekonomi Geliştirme Merkezi (Business Victoria)** tarafından düzenlenen yemekli toplantıya katıldı. Toplantıya yetkililerden Lesley Yates ve Vecihi Başarın ile Türkiye'nin Melbourne Konsolosluğu'ndan Ticari Ateşe Ali Boğa, Melbourne Türk Ticaret Odası Başkanı İbrahim Şahin, IBIAA Başkanı Bilal Cleland, Business Victoria Başkanı IAN Kennedy ve MÜSİAD Başkanı Erol Yazar katıldı. Önce Vecihi Başarın tarafından Avustralya ve Avustralya ekonomisi hakkında bilgi verildi ve tanıtıcı bir film gösterildi. Ekonomik işbirliği konuları tartışıldı ve ikili iş görüşmeleri yapıldı.

"Avustralya Hammaddede Birinci Eldir."

Katılımcılar, Avustralya'dan özellikle hammadde alımında birinci el avantajı üzerinde durdular ve Avustralya'lı firmalar ile Türkiye'de, Türki Cumhuriyetler'de, Do-

ğu Avrupa ve Rusya'da gıda, tarım-hayvancılık (GAP) ve özelleştirilmiş madenlik alanlarında ortak yatırım imkanları üzerinde durdular.

Daha sonra şehir gezisine katılan heyetin onuruna Alasya Restaurant'da bir akşam yemeği verildi. Yaklaşık 50 kişinin katıldığı yemekte Erol Yazar ve Bilal Cleland birer konuşma yaptılar.

15 Mayıs 1998 Cuma günü öğleden önce Türk ve Avustralya'lı işadamları ile ikili görüşmeler yapıldı. Cuma namazı ise bu ülkede yaşayan Türklerin yoğunlukta olduğu bölgedeki Merkez Camii'nde kılındı, daha sonra 250 öğrencinin eğitim gördüğü okul ve merkeze ait kitabeve ve alışveriş merkezi gezildi. Ardından heyeti temsilen Genel Başkan Erol Yazar ve Genel Başkan Yardımcısı Natic Akyol Başkonsolos Deniz Özmen'i ziyaret etti.

Aynı günün akşamı heyet onuruna IBIA tarafından yemekli bir toplantı düzenlendi. Açılış konuşmasını yapan IBIAA (Avustralya Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) başkanı Bilal Cleland misafirlere hoşgeldiniz dedikten sonra İslam ülkeleri arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin yetersizliğine işaret ederek MÜSİAD'ın organize ettiği dış gezilerin, fuar ve forumun önemine değindi. Kendilerinin %1,5'i Müslüman olan bir ülkeden bu faaliyetlere büyük bir katılım gösterdiklerini belirtti. Cleland ayrıca yenisi hazırlanan MÜSİAD kataloğunu tanıtarak ve IBIAA üyelerine reklam verme çağrısında bulundu.

Avustralya'nın Yerlileri Aborjinlerin Sözcüsü Vicki Walker: "Müslüman Cemaatle Dayanışmaya Açığız."

Daha sonra söz alan Avustralya'nın yerli payını Aborjinleri temsilen konuşan Aborjin Katolik Kilisesi Koordinatörü Vicki Walker kendi ifadesi ile "bu toprakların soykırıma uğramış, sayıları milyonlardan, çoğu fakir ve uyuşturucu mübtelası haline getirilerek onbinlere indirilmiş gerçek sahipleri adına" yaptığı duygu yüklü konuşmada "Toprak anamızdır, bizi doğurdu, yaşattı, herşeyimizi verdi, kimliğimizi verdi. Bizim tek bir arzumuz var, Aborjin olduğumuzu söylemek" şeklinde konuştu. Walker Müslüman cemaatle de her tür dayanışmaya açık olduklarını sözlerine ekledi.

Toplantıda söz alan ve **Faizsiz Finans Kurumu (MCCA) Başkanı Muhammed Nasser Hakim** de Avustralya'lı Müslüman İşadamları olarak MÜSİAD ve Türkiye ile finansal işbirliğine gidebileceklerini ifade etti.

Yarar: "İşadaminin Temel Özelliği Bilgi, Cesaret ve Ahlaktır."

MÜSİAD ve 6. MÜSİAD Uluslararası Fuarı ve 4. Uluslararası İş Forumu'nu tanıtıcı bir video filmin gösteriminden sonra toplantıda son konuşmayı yapmak üzere kürsüye MÜSİAD Genel Başkanı Erol Yarar geldi. Yarar, konuşmasında Avustralya topraklarının asıl sahipleri olan Aborjinler'in yaşadıklarına bigane kalamayacakla-

rını ifade ettikten sonra günümüzde özellikle gurbette azınlık konumunda yaşayan Müslümanlar için iyi bir işadamı olmanın ilkelerini açıkladı ve "bilgi, cesaret, ahlak ve organize olma" olmak şeklinde özetlediği 4 temel unsurun önemine değindi.

Yarar konuşmasında "Bilgi, çağımızda işadamlarının en önemli sermayesidir. Ancak bilgili işadamında cesaret yoksa bunun pek yararı yoktur, risk almadan başarı elde edilmez fakat bilgisiz cesaretle ise hüsrana yol açar. Bilgi ve cesaretle asıl tamamlayan ise ahlaktır. Bilgi ve cesaretin oluşturduğu güç olumlu kullanılırsa bireye, topluma ve insanlığa fayda getirir. Eğer bu güç ahlaki değerler tarafından yönlendirilmezse tehlikeli olur" ifadesine yer verdi. Son olarak bilgili, cesur ve ahlaklı işadamlarının organize olarak

biraraya gelmedikleri takdirde çok etkin olunamayacağını, diğer güç odakları tarafından etkisiz hale getirileceğini ve bir baskı unsuru oluşturulamayacağını ifade etti.

Daha sonra dinleyicilerin sorularını cevaplandıran Yarar, Türkiye ekonomisi, ve son gelişmeler ve MÜSİAD'ın faaliyetleri ile Fuar-Forum '98 hakkında bilgi verdi. Daha sonra ev sahibi ve misafir heyetler ziyaretin anısına karşılıklı olarak hediye takdim ettiler. Toplantı geç vakitlere kadar süren ikili görüşmelerden sonra Kur'an-ı Kerim tilaveti ile kapandı.

16 Mayıs 1998 Cumartesi günü MÜSİAD heyetinden bir grup, Avustralya'lı işadamları ile önceden planlanan iş görüşmelerini gerçekleştirirken diğerleri Melbourne hayvanat bahçesini gezdi. Heyet aynı günün akşamı Melbourne'den havayolu ile Sydney'e geçildi.

Sydney Temasları

17 Mayıs 1998 günü MÜSİAD heyeti Sydney'in turistik yerleri ile (opera binası, motor gezisi ve akvaryum) alış veriş merkezlerini gezdi.

Heyet aynı gün akşamı onuruna tertip edilen yemekli toplantıya iştirak etti.

IBIAA - Avustralya Bağımsız Sanayici ve İşadamları Derneği Sydney'de Şube Açma Hazırlığında

Çok sayıda Türk ve Avustralya'lı işadamlarının katıldığı toplantıda açılış konuşmasından sonra söz alan IBIAA Başkanı Bilal Cleland MÜSİAD'la olan ilişkilerinden bahsetti ve Sydney'den çok sayıda üyelik başvurusu aldıklarını ve burada bir şube açma hazırlığı içinde olduklarını ifade etti.

Yarar: "Türkiye'ye dönmeyi düşünmeyin, Avustralya'da kalıp ticaretle uğraşın."

MÜSİAD'ı, 6. MÜSİAD Uluslararası Fuarı ve 4. Uluslararası İş Forumu'nu tanıtıcı bir video filmin gösteriminden sonra konuşan Erol Yarar Avustralya'da yaşayan Türk ve diğer Müslümanların ülkelerine dönmeyi artık düşünmemeleri ekonomik girişimlerde bulunmaları gerektiğini ifade etti ve hanımların da bu konuda geri durmamaları ve Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'in hanımı Hz. Hatice Valideniz'i örnek almaları gerektiğini belirtti. Yarar, ayrıca Resulullah (s.a.v.)'in Peygamberlikten önceki vasfının "el emîn" olduğunu hatırlattı. Yarar, Avustralya'da Türkiye açısından birçok imkan bulunduğunu işaret ederek şöyle devam etti: "İngilizce eğitimi Avustralya'da İngiltere ve Amerika'ya oranla daha ucuz. Bu imkan değerlendirilebilir." Yarar, ayrıca, Avustralya'dan ithal edilen post-deri, kömür, buğday, yün-pa-

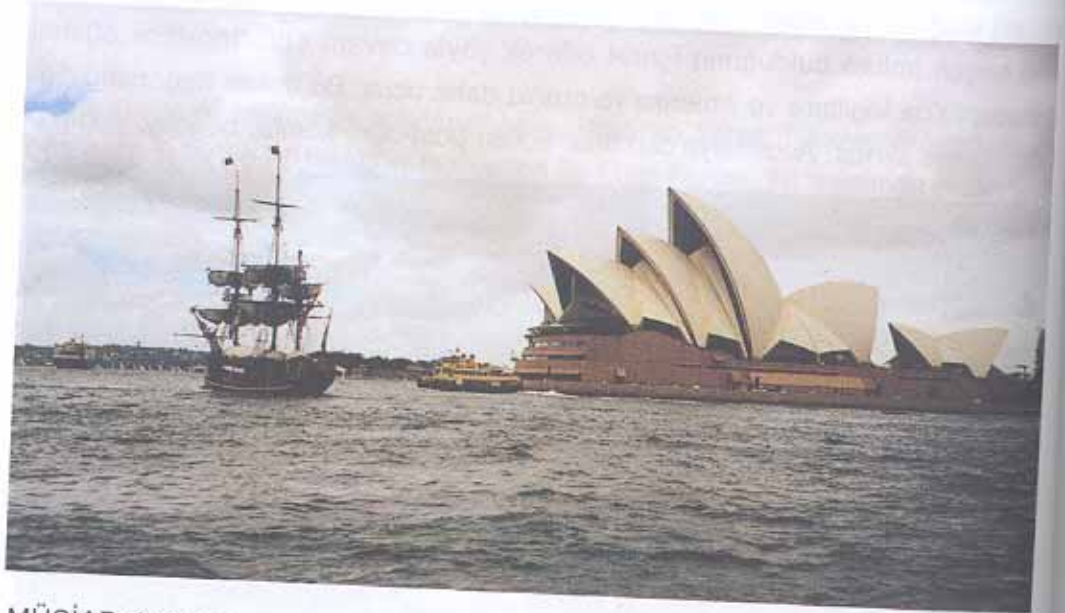

muk, demir cevherinin Türkiye ekonomisine katma değer sağladığını buna mukabil Türkiye'nin ihracatı içinde kuru yemiş, halı, seramik ve yer karosuna ilave olarak elektrikli ve cam eşyalar ile tekstil ve dokuma ürünlerinin payının artma imkânı bulunduğunu ve bu alanlarda Avustralya'da yaşayan işadamlarının öncü olma gerektiğini ifade etti. Daha sonra geçilen soru-cevaplı bölüm ile toplantı sona erdi.

Avustralya Faizsiz Finans Kurumu (MCCA)'nu Ziyaret

18 Mayıs 1998 Pazartesi günü MÜSİAD heyeti Faizsiz Finans Kurumu (MCCA)'nu ziyaret etti ve onuruna verilen yemeğe katıldı. Heyeti ağırlayan Muhammed Nasser Hakim kurumun işleyişi ve geçmişi hakkında bilgi verdi. 8 sene önce 22.000 Avustralya Doları sermaye ile kurulan MCCA bugün 12 milyon Dolarlık bir varlığa ulaşmış ve büyük ilgi görmektedir.

Öğleden sonra Erol Yarar ve Natic Akyol Eyalet Ticaret Odası'nı ziyaret ederek temaslarda bulunurken heyetin diğer üyeleri ikili görüşmelerde bulundu ve alış-veriş merkezlerini gezdi.

MÜSİAD delegasyonu, onuruna Topkapı Restaurant'ta verilen akşam yemeğinden sonra 19 Mayıs 1998 Salı günü Sydney-Melbourne-Kuala Lumpur-Dubai üzerinden İstanbul'a döndü.

ÖNEMLİ ADRESLER**IBIAA - Independent Business & Industry Association of Australia****Bilal Cleland / Nail Aykan**

Adres : GPO. Box. 5340 BB Melbourne 3001 Australia

Tel : +61 - 3 - 938 750 03 / 932 912 28

Fax : +61 - 3 - 932 912 28

Ev Tel : +61 - 3 - 930 96 838 (Nail Aykan)

T.C. KANBERRA BÜYÜKELÇİLİĞİ**Umut Arık (Büyükelçi)**

Adres : 60 Mugga Way, Red Hill A.C.T. 203 Australia

Tel : +61 - 6 - 295 02 278 / 296 02 28

Fax : +61 - 6 - 239 65 92

T.C. SIDNEY Ekonomi ve Ticaret Müşavirliği**Sinan Yanaz (Ticaret Müşaviri)**

Adres : 66 Ocean str., P.O. Box. 222 Woollahra N.S.W. 2025 Sydney

Tel : +61 - 2 - 93 27 66 39

Fax : +61 - 2 - 93 61 47 30

T.C. MELBURN BAŞKONSOLOSLUĞU

Adres : 8th Floor 24 Albert Road South Melbourne Vic. 3205

Tel : +61 - 3 - 96 96 66 / 96 96 60 46

Fax : +61 - 3 - 96 96 61 04

T.C. SIDNEY BAŞKONSOLOSLUĞU

Adres : 66 Ocean Str., P.O. Box. 222 Woollahra N.S.W. 2025 Sydney

Tel : +61 - 2 - 93 28 11 55 / 93 28 12 39 / 93 26 16 18

Fax : +61 - 2 - 93 62 45 33

TİCARET ODALARI**Australian Chamber of Commerce and Industry**

Adres : Queen Victoria Terrace P.O. Box. E14 Canberra, ACT 2600

Telefon : (616) 273 23 11

Faks : (616) 273 31 96

State Chamber of Commerce (New South Wales)

Adres : 83 Clarence Str. GPO Box. 4280 Sydney, NSW 2001
Telefon : (612) 9 350 81 00
Faks : (612) 9 350 81 99

Australian Chamber of Manufactures

Adres : 380 St. Kilda Road G.P. Box. 1469 N Melbourne, Victoria 3001
Telefon : (613) 9 698 43 01
Faks : (613) 9 699 17 29

Australian Business Chamber

Adres : Level 11, 140 Arthur str. Private Bag 938 North Sydney, NSW 2059
Telefon : (612) 9 927 75 00
Faks : (612) 9 955 89 14

Chamber of Commerce and Industry of W. Australia

Adres : 190 Hay Street P.O. Box. 6209 East Perth, WA 6892
Telefon : (619) 365 75 55
Faks : (619) 481 09 80

SANAYİ VE TİCARET DERNEKLERİ

Trade Point Melbourne

Adres : 459 Swanston Street P.O. Box. 10, WTC Melbourne, Victoria 3005
Telefon : (613) 9 639 47 37
Faks : (613) 9 840 14 06

Australian Trade Commission (AUSTRADE)

Adres : AICD Tower 201 Kent Str. P.O. Box. 5301 Sydney, NSW 2000
Telefon : (612) 9 390 20 00
Faks : (612) 9 390 27 18

Australian Council of Trade Unions (ACTU)

Adres : 393 - 397 Swanston St. Melbourne Victoria 3000
Telefon : (613) 9 63 52 66
Faks : (613) 9 663 40 51

AVUSTRALYA'NIN TÜRKİYE'DEKİ TEMSİLCİLİKLERİ

BÜYÜKELÇİLİK

Avustralya Büyükelçiliği

Adres : Nene Hatun Cad. No. 83 Gaziosmanpaşa Cad. Ankara
Telefon : 0312 446 11 80 (8 hat)
Faks : 0312 446 11 88

KONSOLOSLUK

Avustralya Konsolosluğu

Adres : Tepecik Yolu No. 58 80630 Etiler - İstanbul
Telefon : 0212 257 70 50 (3 hat)
Faks : 0212 257 70 54

ASYA-PASİFİK

MÜSİAD

54

HONG KONG

I- ÜLKE

A- TEMEL BİLGİLER

HONG KONG - TEMEL BİLGİLER

Bölge	: Uzakdoğu Asya
Yüzölçümü	: 1.095 km ²
Nüfus	: 6.421.300
Dil	: İngilizce, Kontonezce (Çince)
Din	: Budizm, Taoizm, Hristiyanlık, İslam, Hinduizm
İklim	: Astropikal
Yönetim Biçimi	: Çin Halk Cumhuriyeti'ne Bağlı Özel İdari Bölge
Para Birimi	: Hong Kong Doları

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

GSMH	: 154,5 milyar ABD \$ (1996)
Kişi Başına Düşen MG	: 24.500 ABD \$
GSMH'nın Sektörel Dağılımı :	
Tarım (ve Balıkçılık)	: % 0,6
Sanayi	: % 20,7
Hizmetler	: % 78,7

B- DIŞ TİCARET

Hong Kong'un Asya-Pasifik bölgesi açısından önemi son derece büyüktür. 1980 yılından bu yana sürekli olarak artan ticaret potansiyeli dolayısıyla Hong Kong bölgenin Singapur'la birlikte ticaret merkezi mahiyetine bürünmüştür.

Asya-Pasifik bölgesinin toplam ticaretinin yaklaşık % 17'si bu ülke tarafından gerçekleştirilmektedir. Hong Kong'un dışticareti gerek ithalat ve gerekse ihracat açısından sürekli olarak artan bir grafik çizmektedir.

Özellikle Çin başta olmak üzere dış ülkelerde yapılan hariçte işleme rejimi amaçlı yatırımlar sayesinde Hong Kong dış ticareti milli gelirin üzerindeki rakamlara ulaşmıştır. 1996 yılında 154,5 Milyar ABD \$'sı GSYİH'sı olan ülkenin aynı yıl içerisinde gerçekleştirdiği dışticaret işlemlerinin toplamı 379,5 milyar ABD \$'ı seviyesindedir. Bu rakam milli gelirin yaklaşık 2,5 katına eşit gelmektedir.

Yıllar itibarıyla ticaretin artış oranlarına bakıldığında, 1996 yılı haricinde bu rakamın sürekli olarak % 10 seviyesinin üstünde meydana geldiği görülmektedir.

Tablo 24: Hong Kong'un Yıllar İtibariyle Dış Ticareti (Milyon ABD \$)

YIL	YEREL İHRACAT	RE- EXPORT	TOPLAM İHRACAT	İTHALAT	TOPLAM TİCARET	TİCARET DENGESİ
1990	29.220	53.558	82.778	83.122	165.900	-344
1991	29.889	69.190	99.079	100.174	199.852	-1.695
1992	30.287	89.369	119.656	123.582	243.238	-3.926
1993	28.852	106.497	135.349	138.857	274.106	-508
1994	28.731	122.629	151.360	161.799	313.159	-10.439
1995	29.969	143.916	173.885	192.901	366.786	-19.016
1996	27.446	153.397	180.843	198.652	379.495	-17.809

1. İhracat

180 milyar \$'lık Hong Kong ihracatı içinde tekstil ve konfeksiyon ürünleri ile çeşitli alet, cihaz ve makinalardan oluşan sanayi ürünleri Hong Kong ihracatında çok ağırlıklı bir yeri kaplamaktadır.

Tablo 25: Başlıca İhraç Ürünleri (1000 ABD \$, 1996)

Her Türlü Giysi ve Aksesuarları	21.988.000
Çeşitli Mamul Ürünler	21.684.000
Elektrikli Alet, Cihaz ve Aygıtlar	19.938.000
Telekomünikasyon ve Ses Kaydetmeye Mahsus Cihazlar	16.112.000
İplik ve Kumaşlar	14.154.000
Ofis ve Veri İşlem Makinaları	10.847.000
Fotografçılık Alet ve Cihazları	9.134.000
Ayakkabılar	8.446.000
Bavul ve Çantalar	4.838.000
İlk Şeklinde Plastikler	4.223.000
Endüstri Makina, Alet ve Yedek Parçaları	4.049.000
Metalden İmal Ürünler	3.226.000
Diğer	42.204.000
Toplam	180.843.000

Tablo 26: İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 ABD \$, 1996)

ÇİN	62.014.000
	(% 34,3)
ABD	38.318.000
	(% 21,2)
JAPONYA	11.835.000
	(% 6,5)
ALMANYA	7.581.000
	(% 4,2)
İNGİLTERE	6.027.000
	(% 3,3)
SİNGAPUR	4.967.000
	(% 2,7)
TAYVAN	4.313.000
	(% 2,4)
G. KORE	2.936.000
	(% 1,6)
FRANSA	2.816.000
	(% 1,6)
TAYLAND	1.810.000
	(% 1,0)
DİĞER	38.222.000
	(% 21,2)
TOPLAM	180.843.000

2. İthalat

Hong Kong'un dış ticareti re-export ağırlıklı olması nedeniyle ithalatın ürün yapısı da ihracat ile büyük bir benzerlik arz etmektedir.

Tablo 27: Başlıca İthal Ürünleri (1000 ABD \$, 1996)

Elektrikli Alet, Cihaz ve Aygıtlar	25.348.000
Telekomünikasyon ve Ses Kaydetmeye Mahsus Cihazlar	18.245.000
İplik ve Kumaşlar	16.525.000
Çeşitli Mamül Ürünler	13.996.000
Her Türlü Giysi ve Aksesuarları	13.638.000
Ofis ve Veri İşlem Makinaları	10.528.000
Fotoğrafçılık Alet ve Cihazları	8.117.000
Ayakkabılar	7.339.000
Endüstri Makina, Alet ve Yedek Parçaları	5.682.000
Metalden İmal Ürünler	5.613.000
Karayolu Araçları	5.172.000
İlk Şeklinde Plastikler	4.891.000
Diğer	63.557.000
Toplam	198.652.000

Tablo 28: İthalatında Başlıca Ülkeler (1000 ABD \$, 1996)

ÇİN	73.796.000
	(% 37,1)
ABD	15.661.000
	(% 7,9)
JAPONYA	26.939.000
	(% 13,6)
ALMANYA	4.383.000
	(% 2,2)
İNGİLTERE	4.303.000
	(% 2,2)
SİNGAPUR	10.542.000
	(% 5,3)
TAYVAN	15.938.000
	(% 8,0)
G. KORE	9.483.000
	(% 4,8)
FRANSA	3.321.000
	(% 1,7)
TAYLAND	3.072.000
	(% 1,5)
DİĞER	31.211.000
	(% 15,7)
TOPLAM	198.652.000

C. TÜRKİYE - HONG KONG TİCARİ İLİŞKİLERİ

1. ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Türkiye ile Hong Kong arasında herhangi bir "Ticaret" veya "Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması" bulunmamaktadır.

2. TİCARİ İLİŞKİLERİ

Tablo 29: Türkiye ile Hong Kong Arasındaki Dış Ticaret

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacmi	Denge
1986	2.892	21.791	24.683	-18.929
1987	7.051	31.594	38.645	-24.543
1988	23.900	22.523	45.423	1.377
1989	24.989	25.033	50.022	-44
1990	35.219	77.371	112.590	-42.152
1991	29.523	76.537	106.060	-47.014
1992	47.903	78.039	125.942	-30.139
1993	117.648	86.367	204.015	31.281
1994	236.515	73.892	310.407	16.262
1995	216.569	138.575	355.144	77.994
1996	219.353	202.874	422.227	16.479

a. İhracat

Tablo 30: Türkiye'nin Başlıca İhraç Ürünleri (1996)

Demir Çelikten, çubuklar, kablolar ve diğer şeklindeki ürünler	120.227.000
Bakır	8.238.000
İlk şekillerindeki demir-çelik ürünleri	7.089.000
Pamuk	6.032.000
Tekstil ürünleri	5.224.000
Şekerlemeler ve sakızlar	4.737.000
Meyve ve kuruyemiş (taze ya da kuru)	3.376.000
Kireç ve çimento ve diğer inşaat malzemeleri	2.702.000
Diğer etler (dondurulmuş, tuzlanmış ya da taze)	2.347.000
Ham haldeki post ve deriler	1.699.000
Diğer	11.760.000

Türkiye Hong Kong'a büyük ölçüde demir ve çelik ve buna bağlı çubuk gibi ürünler ihraç etmektedir. Bunun dışında Türkiye önemli bir re-export ülkesi olan Hong Kong pazarına yeterince girebilmiş değildir.

b. İthalat

Tablo 31: Türkiye'nin Başlıca İthal Ürünleri (1996)

Saatler	59.190.000
Telekomünikasyon alet ve yedek parçaları	58.600.000
Yarı iletken maddeler, elektronik valfler	48.380.000
Radyolar	41.363.000
Oyunlar, oyuncaklar ve spor malzemeleri	32.684.000
Tekstil Ürünleri	22.312.000
Aydınlatma Ekipmanları	20.332.000
Çeşitli Mamül Ürünler	18.067.000
Tekstil ve Deri Makinaları ve yedek parçaları	12.891.000
Ayakkabı	12.080.000
Elektrikli makinalar ve ekipmanlar	11.339.000
Ofis makinaları, parça ve aksesuarları	11.476.000
Diğer	99.735.000

Hong Kong'un tekstil ürünlerinde kota uygulanmasından kaynaklanan büyük düşüş dışında 1996'da ithalat kalemlerinde önemli artışlar yaşanmıştır.

Özellikle yarı iletken maddeler, radyolar ve aydınlatma cihazlarında yaşanan gelişmeler büyük boyutlardadır. Bu artışların başlıca sebebini, ülkemiz firmaları tarafından özellikle Gümrük Birliğinin ardından koruma oranlarında meydana gelen geniş çaplı düşüşlerden sonra Çin menşeli mallara karşı yaşanan büyük ilgi oluşturmaktadır.

1996 yılına ait Hong Kong'un genel ithalat verileri madde bazında incelendiğinde, her türlü yaş, kuru meyve ve sebze, dondurulmuş etler, bitkisel yağlar, alkolsüz içecekler, şekerlemeler ve diğer işlenmiş tarım ürünleri başta olmak üzere gıda maddeleri, petrol ürünleri, inşaat malzemeleri, hayvan derileri, kağıt ve kağıt ürünleri, demir-çelik ürünleri ile organik ve inorganik kimyasallar açısından ülke piyasasına girme olanaklarının diğer ürünlere nazaran çok daha kolay ve şartların son derece uygun olduğu gözlemlenmiştir.

II- MÜSİAD'IN GEZİ VE TEMASLARI

MÜSİAD'ın Malezya, Singapur ve Avustralya gezisine katılan Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol buradan bazı temaslarda bulunmak üzere Hong Kong'a geçmiş ve 23 Mayıs 1998 günü aralarında Hong Kong'da Hong Kong İş Forumu temsilcileri ve Pakistan, Endonezya, Sudan menşeli ve Çinli işadamlarının da bulunduğu bir heyetle YMCA'da bir toplantıya iştirak etmiştir.

Toplantıda Çin ve Hong Kong'u kapsayacak ve işadamlarının örgütlenmesini sağlayacak MÜSİAD türü bir kuruluşun tesisi konusu tartışılmış ve bu konuda çalışmalar programlanmıştır.

Ayrıca Çin'e bağlanan fakat özel idari bölge statüsü olan Hong Kong'un içinde bulunduğu yeni süreç tartışılmıştır.

Bu arada Hong Kong'un zaten mevcut olan ticari öneminin Çin ekonomisindeki gelişmelere bağlı olarak ve Hong Kong'un da bu ülkeye tam bir köprü teşkil etmesi münasebetiyle daha da arttığı vurgulanmıştır.

Hong Kong'un gelişmiş finans sektörü ile ilgili olarak hazırlanan çalışmalara ilişkin raporlar da MÜSİAD'a iletilmiştir.

İlave olarak, Afrika ülkeleri dahil olmak üzere birçok ülkede yatırımlarda bulunan Çin'in Türkiye'ye yatırım yapma imkanları değerlendirilmiş ve sektörel analizler yapılmıştır.

Toplantıda son olarak Hong Kong'lu işadamlarının 18-22 Kasım 1998 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşecek olan 6. MÜSİAD Uluslararası Fuarı ve 4. Uluslararası İş Forumu'na büyük bir grupta katılımı hususu görüşülmüştür.

62

İKİNCİ BÖLÜM

ORTADOĞU (FİLİSTİN-MISIR)

ORTADOĞU COLLEGE

MÜSİAD

64

ORTADOĞU COLLEGE
MÜSİAD

ORTADOĞU COLLEGE

ORTADOĞU COLLEGE

ORTADOĞU COLLEGE

FİLİSTİN

MÜSİAD'IN GEZİ VE TEMASLARI

11 Haziran 1998, Perşembe gecesi saat 21: 50' de İstanbul'dan THY ile havalandırıp, 1 saat 45 dakikalık bir yolculuktan sonra Tel – Aviv Havalimanına varıldı.

Filistin Özerk Devletinin yetkilileri tarafından karşılanarak, 45 dakikalık otobüs yolculuğundan sonra Kudüs'e varıldı. Şehir, Batı Kudüs'te Yahudi Bölgesi ve Doğu Kudüs'te Müslüman bölgesi diye ikiye ayrılmış. Kudüs, 500 yıl önce Kanuni Sultan Süleyman'ın yaptırdığı görkemli surlarla çevirili kutsal İslam beldesi.

Otelimiz Seven Arches, "7 Kemer" Kutsal Zeytin dağının üzerinde, şehre tepeden bakıyor. Mescid-i Aksa ve Kubbetus-Sahra, gündüz ve gece bütün haşmeti ile gözümüzün önünde. Zeytin Dağı (Mount of Olive), tüm Semavi dinlerine göre (İslam, Hristiyanlık, Musevilik) kutsal kabul edilmekte, tepenin etrafı ayrı ayrı mezarlıklar ile kuşatılmış. Müslümanlar açısından İsa Aleyhisselam göğe buradan yükselmiş ve tekrar yer yüzüne buradan inecek, Diğer bir rivayete göre ise göğe yükselme hadisesi yok. (Başka bir yaklaşıma göre İsa Aleyhisselam göğe yükselmemiş Kur'an'daki bir ayete göre her nefis gibi ölümü tatmıştır).

Kutsal Zeytin
Dağında
bulunan
"Seven
Arches
Hotel'de
(Yedi Kemer
Otel)
Mescid-i Aksa
ve Kubbetus
Sahra
kuşbakışı
izleniyor.

Kudüs'ün etrafı yeşillendirilmiş, güzel bir iklime hakim. Sıcak olmasına rağmen tatlı bir esintisi var. Sabah düşen çiğ ile bitki örtüsü günlük su ihtiyacını rahatlıkla alabiliyor. Binalar genelde beton yerine, özel kesme taştan inşa edilmiş. Şehirde tipik Ortadoğu mimarisi hakim, zaman zaman Şam, Halep veya Amman'da olduğunuzu zannediyorsunuz.

Haz. Ömer Cami

Dünyadaki tüm zengin Musevi kökenli işadamları son 50 yıldır milyarlarca dolarlık fonlarını İsrail'e aktarmaktadırlar. Şehrin Batı kısmında olarak oluşturulmaya çalışılan binalar dünyadaki yine Yahudi işadamları tarafından finanse edilmiş. İsrail Yönetimi her ne kadar Başkentini Tel-Aviv'den Kudüs'e aldığını ilan etse de, hiçbir kesim tarafından tasvip görmemiş.

12 Haziran Cuma sabahı otobüsümüz ile Zeytin Dağında bulunan otelimizden hareket ederek şehir turuna çıkıldı. Jaffa kapısından surların içine, Kapalı çarşuyu andıran, dar sokak aralarında tulumuza yürüyüş ile devam edildi. Sık aralıklarla turistik eşya satan dükkanlar arasından ilerleyerek etrafı tanımaya çalışıyorduk. Ara ara bozuk aksan ile Türkçe konuşan esnaf mal satmaya çalışıyordu.

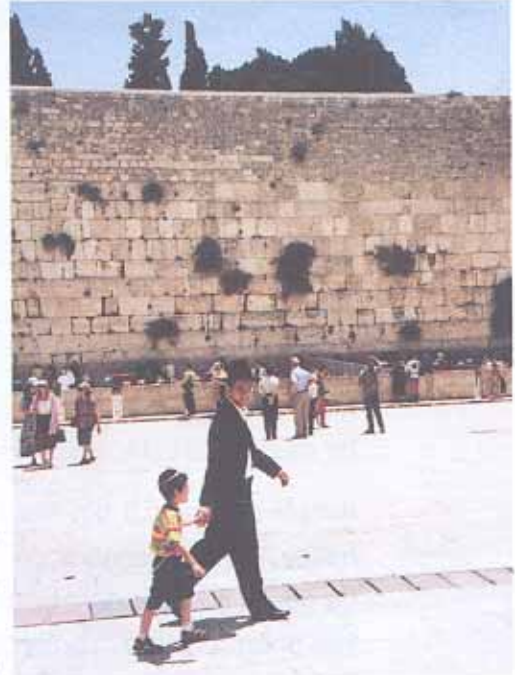
Hristiyanların Kutsal Kıyamet Kilisesi

de orada bulunan bir taşta yıkandığına ve daha sonra orada bulunan bir mağara içine konularak kutsal ruhunun göğe yükseldiğine inanıyorlar. Duvarı olayları tasvir eden figürler mevcut.

Mescid-i Aksa'nın bitişiğinde yer alan Museviler'in kutsal saydığı Ağlama Duvarı'na gidilmek üzere çarşının içindeki yürüyüşümüz devam etti. Yoğun güvenlik kontrolleri ve Yahudi askerleri arasından geçerek duvarın yanına varıldı. Uzun sakallı, fotr şapkalı, siyah elbiseli insanlar arasında heyetimiz kravatlı, takım elbiseleri veya spor kıyafetleri ile çağdaş görünüm sergiliyordu (!). Başlarındaki fötrden dolayı belki kurtarabilirlerdi ama diğer kılık ve kıyafeti ile herhalde ülkemizde bazı kesimleri çok rahatsız edebilirlerdi diye aramızda çeşitli espirileri yapmadan edemedik. Bazı kesimlerin bakış açısıyla irticai bir görüntünün hakim olduğu bu durum karşısında, büyüklerimizin (!)

Rehberimiz eşliğinde Hz. Ömer Camii'ni vararak (Hz. Ömer'in Kudüs'ü fethettikten sonra namaz kılınan yer, sonra cami olmuş) 2 rekat mescid namazı eda edildikten sonra, doğal klima gibi içersini buz gibi soğutan taş duvarlar arasında Cami'nin tarihçesi hakkında bilgi alındı. Sahabeyi Kiramın ne kadar büyük insanlar olduğuna bir kez daha şahit olduk. Hz. Ömer, hemen yanı başında bulunan Hristiyan alemince çok kutsal Kıyamet Kilisesine karşı saygı gösterip ileride bir itilafa neden olmasın diye mübarek camiye hemen yanı başına inşa etmiş, Kiliseye girmemiş.

Ömer Camii'nden sonra Kıyamet Kilisesi gezildi. Hristiyanlar, Hz. İsa'nın Çarmıha burada gerildiğine, öncesin-

Dindar bir Yahudi Özgürce Çocuğunu İbadet Etmeye Götürüyor.

buraya geldiklerinde niçin tavsiye ve nasihatta bulunmadıklarını düşündük. Diğer taraftan Ağlama Duvarı haremlik-selamlık olarak ikiye ayrılmış, bizden bir kısım alimleri buraya göndererek 'kadın-erkek beraberce ibadet" edilebileceği doğrultusunda fetvalar pekala verdirilebilir, 21. yüzyıla uygun yeni bir din anlayışı geliştirmeleri istenebilir (!)

Esprî bir yana, buradaki Yahudi dindarlarının özgürce ibadetlerini yerine getirmelerine, istediği şekilde giyinebilmelerine gıpta etmemek mümkün değil.

Yahudilerin Kutsal Ağlama Duvarı Haremlik-Selamlık olarak ikiye ayrılmış.

İSLAM'IN 3. KUTSAL BELDESİ KUDÜS'DE MUHTEŞEM CUMA NAMAZI

Ağlama Duvarından sonra hemen yanı başına yürüyerek Mescid-i Aksa'nın ana giriş kapısına vardık. Sıkı güvenlik kontrolünden geçtikten sonra fotoğraf makinelerimize İsrail askerleri tarafından geçici olarak el kondu. Bu davranışa kızarak, bir müddet tartıştık ama nafiye, kabul etmediler.

Kutsal camide 15 bin kişi ile Cuma namazını eda ederken, hutbeyi irad eden hatipi Arapça bilmesek de haykıran ses tonlarından konuyu anlar gibiydik. Daha sonra arkadaşlarımızdan öğrendiğimiz kadarı ile Hatip, Müslümanlar için hayati önem taşıyan konuları Kanun-i Sultan Süleyman'dan başlayarak uzun uzun anlatmış.

Ağlama
Duvarının
Yanı Başında
(Gri Kubbe)
Mescid-i
Akse Cami.

Cuma namazını Kudüs Müftüsü Şeyh Ekrima Sait Sabri kıldırdı. Namazdan sonra kendisi ile tanıştık. Osmanlıların – Türklerin kutsal topraklara çok şey verdikleri-

Şehrin
Surlarını
(Kanuni
Sultan
Süleyman
zamanında)
inşa eden
Mimarın
kabri de
ziyaret edildi.

Kudüs
Şehrinin her
bir köşesi
Osmanlı'yı
hatırlatıyor.

ni, barış ve huzur getirdiklerini söyledi. Türkiye'nin İslam ülkeleri ile arasının açılmasına, Irak veya Suriye gibi ülkeler ile savaştırılma oyununa gelinmemesini istedi. İsrail, genelde Batı Şeria kısmında Filistin toprakları üzerinde yeni Yahudi yerleşim merkezleri kuruyor. En son örneği Har Homa Filistin topraklarındaki kalıcılığını pekiştirmeye çalışıyor, tüm dünya ise seyrediyor. Bu konuda Türkiye'nin daha aktif hale gelmesini ve geçmişte olduğu gibi bölgede Müslümanların lehine ağırlığını koymasını istedi.

Mescid-i Aksa'da Cuma namazından sonra Kubbetus-Sahra ziyaret edildi. Peygamberimiz Efendimiz (S.A.V.), Mescid-i Aksa'dan Mirac'a yükselmeye önce burada Muallak taşının alt

ında 2 rekat namaz kılınmış. Havada duran Muallak Taşının altında sünnete uygun olarak ikişer rekat namaz kılındı.

PEYGAMBERLER ŞEHRİ EL -HALİL'İ ZİYARET

Cuma namazından sonra, Kudüs'e 50 km. uzaklıkta peygamberler şehri olan El-Halil'e doğru hareket edildi. El-Halil şehrinin Filistin ekonomisinde çok önemli yeri var, Filistin sanayisinin ise %50'den fazlası yine bu kentte. Tekstil, deri, taş, mermer, ayakkabı, züccaciye, cam mamulleri, seramik, terazi sektörlerinde gelişmiş. Tarımda ise elma, portakal ve üzümü var. Dünyaca meşhur iri kırmızı üzüm bölgede yetişiyor. Ama ne var ki şehrin dışında Filistinlilere ait verimli tarım arazileri Yahudiler tarafından işgal edilerek yerleşim bölgeleri inşa ediliyor.

El-Halil'in nüfusu 150 bin, civarı ile nüfusu 400 bini buluyor. Nüfusun %98'i Müslüman, çok az sayıda Hristiyan Arap bulunuyor. Şehir dışında Kiryat Arba denilen Yahudi bölgesinde 400 kadar, El-Halil camii yanındaki evlerde de devamlı sorun çıkartan 50 kadar Yahudi yaşıyor.

Verimli Tarım Arazileri işgal edilerek yeni yerleşim bölgeleri açılıyor.

HALİL İBRAHİM CAMİİNİ ZİYARET

El-Halil şehrinde Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. Yakup, ve Hz. İshak peygamberlerin yaşadığı kavimlerinin bulunduğu tarihi Müslüman şehri. Heyetimiz caminin önüne gelince hemen 20'nin üzerinde jip ve asker takviyesi oldu. Cami güzergahındaki fanatik 50 Yahudi devamlı olay ve huzursuzluk çıkartıyor, yaralanmalar, ölümlere neden oluyormuş.

Cami üçe ayrılmış: Büyük bir bölümü Yahudilere, diğer kısımlar ise Hristiyanlara ve Müslümanlara verilmiş. 4 yıl önce Dr. Goldstein denilen fanatik bir Yahudi Ramazanda Cuma sabahı namaz kılan Müslümanların üzerine otomatik tüfeklerle ateş açarak 34 Müslüman'ı şehit etmiş, 120'sini yaralamış, camii kan gölüne çevirmiş. Bundan dolayı güvenlik birimleri fazlası ile aktif. Bu arada bölgede barışın temini için Oslo Barış Anlaşması çerçevesinde Türkiye'den gelen 18 askerden bazıları ile de karşılaşıyoruz. Heyetimize güzel ve faydalı izahatlarda bulundular.

Halil İbrahim Camii Hz. İbrahim Aleyhisselam Hz. İsmail ve Yakub Aleyhisselam'ın makamları bulunuyor.

EL HALİL TİCARET, SANAYİ VE ZİRAAT ODASI VE FİLİSTİN TİCARET VE SANAYİ ODALARI FEDERASYONU'NU ZİYARET

Hashem El Natsah, El Halil Ticaret, Sanayi ve Ziraat Odası Başkanı aynı zamanda Filistin Ticaret ve Sanayi Odaları Federasyonu başkanı, MÜSİAD heyetini büyük bir ilgi ile karşıladı. Şehrin Valisi, Belediye Başkanı ve çok sayıda işadamlarının katıldığı bir toplantı düzenledi. Yemekten sonra toplantı salonuna geçildi. Natsah, konuşmasında " Değerli Türk kardeşlerim, hoşgeldiniz. Türkiye'den gelen ilk ciddi işadamları heyetisiniz. Gelişiniz vesile bilerek birlikte bizler Türk işadamları ile ciddi işbirliğine girmek istiyoruz. Filistin sanayisinin %50'sinden fazlası El – Halil'dedir ve Türkiye'nin katkıları ile sınai ve ekonomik gücümüzü artıracığımızı inanıyoruz. MÜSİAD'ın Filistin'in yeniden imarına gösterdiği duyarlılığa müteşekkirimiz."

El-Halil
Ticaret,
Sanayi ve
Ziraat Odası
ile bir toplantı
yapıldı.
Şehrin Valisi
ve Belediye
Başkanı da
katıldı.

El-Halil Belediye Başkanı Mustafa Lecce ise, Hz. İbrahim Aleyhissalam Anadolu'dan El – Halil'e gelerek ilk köprüyü kurmuştur. Aradan geçen sancılı yıllardan sonra MÜSİAD'ın ziyareti ile de Anadolu ile El – Halil arasındaki bağları yeniden kurulmuştur. Yahudiler, Filistin topraklarına yerleşmek için Batı Şeria'da yeni yerleşim merkezleri kurmaktadır. Türk kardeşlerimizden Filistin'in yeniden imarına katkıda bulunmalarını rica ediyoruz" dedi.

El- Halil Valisi Aziz Ömer "Bu yüzyılın başında Türkiye ile Müslüman ülkeleri arasını açtılar. Ama Türk halkı Müslümanlar nerede olurlarsa olsunlar problemlerine hep duyarlı kaldı. Türk halkından, Müslüman kutsal Filistin'e, bu kutsal topraklardaki iktisâdi ve siyasi mücadelemize desteklerinin devamını diliyoruz" dedi.

MÜSİAD Genel Başkan Yardımcısı ve Heyet Başkanı Natık Akyol "3 ay önce Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Süleyman Abu Karsh başkanlığında gelen 30 kişilik Filistin heyetinin gelişi ile yoğun ticari temaslar başladı. Üyelerimizin Filistinli tüccarlar ile ticari ve ekonomik işbirliğini sağlamak için bu geziyi düzenledik. Dünyada hep globalleşmeden bahsediliyor. Ama Müslüman ülkeler arasında yapay sınırlar oluşturulmuştur. Türk halkı Filistin meselesine duyarlıdır. Filistin halkının yanındadır. Biz, ticaret ve yatırım işbirliği için hazırız. Bürokrasi ile Filistinli iş adamlarımızın çalışmaları engellenmeye çalışılmaktadır. Çok çalışmalı ve işbirliğimizi arttırmalıyız. Tekstil, taş, seramik, elektrik makinalar ve gıda sektörlerinde ticaret veya yatırım işbirliği yapabiliriz. Filistin Türk turistleri için çok önemli görülmesi gereken yerdir, bu nedenle Turizmi de canlandırmalıyız. Toplantının sonunda El – Halil’li işadamları ile MÜSİAD üyeleri arasında sektörel iş görüşmeleri yapıldı. Buradan bir turistik el işleri üreten cam üretim tesisleri ziyaret edildi, mağazasından çeşitli hediyelik eşyalar alındı

ERİHA (JERICHO)’YI ZİYARET VE TURİZM BAKANLIĞI YETKİLİLERİ İLE GÖRÜŞMELER

El-Halil’deki temasları tamamladıktan sonra Kudüs’ün 35 km ilerisinde, Ürdün sınırına 8 km uzaklığında bulunan Eriha İngilizce adı ile Jericho şehrine Turizm Bakanlığı’nın tertip etmiş olduğu yemeğe katılmak üzere hareket edildi. 10000 sene önce kurulduğu tahmin edilen Eriha, dünyanın en eski şehri olarak biliniyor. Eriha’nın hemen yanı başında yer alan "ölü deniz (diğer bir adı ile Lut Gölü)" isminde bir göl bulunuyor. Gölün bir kısmı ise Ürdün sınırları içinde yer alıyor. Bu göl aynı zamanda Lut Aleyhisselam’ın sapıklığa düşen kavminin helak olduğu mekan olarak biliniyor. Deniz seviyesinin 700 metre altında olması nedeni ile dünyanın en düşük rakımlı gölü. Aynı zamanda çok tuzlu olan göl şifa turizmi olarak da yoğun turist çekiyor. Civarında bulunan otellerde kalarak gölün suyundan istifade ediyorlar. Gölde çıkarılan tuzlar ise sağlık ürünleri olarak satışa sunulmuş. İsrail’e yılda 1 milyon turist Kudüs, Bethelam (Meryem ananın İsa Aleyhisselamı dünyaya getirdiği şehir) ve Eriha’yı ziyaret için geliyor.

MÜSİAD heyeti ile Turizm Bakan Vekili Abdullah Hicazi ve Bakanlığının tüm üst düzey mensupları arasında turizm alanındaki işbirliği konusunda görüşmelerde bulunuldu. Turizm Bakanı’nın yurtdışında olması nedeni ile Turizm Bakan Vekili Hicazi evsahipliği yaptı ve yemekteki konuşmasında, "Türk kardeşlerimizin ziyaretine teşekkür ederiz. Turizm Bakanlığı olarak sizlerin bu ziyaretinizi memnun kıl-

Eriha'da
Turizm Bakan
Yardımcısının
Heyet onu-
runa verdiği
yemeğe
katıldı.

mak için elimizden geleni yapmak istiyoruz. İnşallah Türk Turizm firmaları Filistin'in önemini anlayarak, ülkemiz ile turizm işbirliği alanına gireceklerdir ve Filistin'e yatırım yapacaklardır. Filistin'de turizmin tarihi çok eskidir. İlk turizm acentası çalışma iznini 1820'de Osmanlılar zamanında almıştır. Bu köklü geçmişin devamı olarak, Filistin ile Türkiye arasında Turizm köprüsü olmanızı istiyoruz" dedi.

Filistin gezimize başından sonuna kadar yanımdan ayrılmadan bize eşlik eden Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Süleyman Abu Karsh da bir konuşma yaptı, "Devlet Başkanımız Sayın Yaser Arafat adına bu geziye ev sahipliği yapmaktan çok mutluyum. Türkiye'ye 30 Filistinli işadamı ile gittiğimiz zaman çok büyük bir ilgi ile karşılanmıştık. MÜSİAD'ın 25 işadamı ile yaptığı bu ziyaret bizi çok şerefletirdi. Filistin'in yeniden imarı için aynı ideallere sahibiz. Konuşmalara fiiliyata dönüştürmeliyiz. Bunun için işadamları grup veya ferdî temasları sıklaştırılmalı. Turizm alanındaki işbirliğini güçlendirmeliyiz. Yılda en az 100.000 Türk, Filistin'i, Kudüs'ü ziyaret etmelidir. İki kardeş millet arasında kaynaşma olacak bu çalışmayı hedeflemeliyiz. Türkiye Filistin arasındaki ticarete, aradaki aracılığı çıkarmamız lazım. Böylece fiyat düşecek, gümrük vergiler de Filistin hükümetine kalacaktır. Diğer taraftan, Filistin'in Avrupa Birliği ve ABD ile Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşmaları var. Herhangi bir kota sınırlaması olmadan ihracat yapılabilir. Gazze, Ramallah veya El – Halil'deki sanayi bölgelerinde yapılacak yatırımlarla bu imkanlardan yararlanabilir.

MÜSİAD Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol konuşmasında Filistin Turizm Bakan Vekili Abdullah Hicazi, Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı Süleyman Abu

Karsh'a teşekkür etti. Turizm alanında yılda 100 bin Türk'ün Filistin'e gelerek bu kutsal toprakları tanımasının manevi önemine işaret etti ve böylece Filistin ekonomisinin kalkınmasına yardımcı olabileceğini söyledi.

RAMALLAH TİCARET VE SANAYİ ODASINI ZİYARET

13 Haziran Cumartesi sabahı Filistin Özerk Bölgesinin kontrolünde olan Ramallah şehrine gidildi. Yol güzergahında Doğu Kudüs sınırları içinde kalan Kudüs havalimanının yanından geçildi, havalimanı şu an kullanılmıyor. Yolumuza devam ederken rehberimiz 1967'de Doğu Kudüs'ün işgalinde İsrail'lilerin Mescid-i Aksa'nın tepesine dikilen İsrail Bayrağına anında tepki gösterip, bayrağın indirilmesini sağlayan Türk Başkonsolosunu hala daha takdirle andıklarını söylüyor .

Ramallah, Filistinli zengin ailelerinin ağırlıklı olduğu ve genelde çocuklarını Avrupa'da, Amerika'da okuttuğu veya çok sayıda yurtdışında akrabalarının çalıştığı bir yerleşim bölgesi. Şehrin zenginliği hemen kendisini gösteriyor. Sokaklarda bir canlılık gözlenebiliyor lüks konut ve arabalar dikkati çekiyor. Ancak, Filistin bölgelerine kıyasla burada kültürel yozlaşma daha hızlı geliyor.

Ramallah zengin ve hareketli bir şehir.

Ramallah, 1967 öncesine kadar Ürdün toprağı idi Oslo Barış anlaşmasından sonra Filistin Özerk Bölgesi sınırları içinde yer alıyor. Halkı farklı kimlik taşıyor 18 km ötede olmasına rağmen Kudüs'e giremiyorlar, tel örgülerle çevrilmiş şehirde adeta hapis hayatı yaşıyorlar, özel izinler ile dışarıya çıkılabiliyor.

*Filistin Özerk
Bölgeleri
içinde İsrail
Güvenlik
Kuvvetlerine
ait Kontrol
Birimleri
bulunuyor.*

Ramallah Ticaret ve Sanayi Odasında düzenlenen toplantıda Oda Başkanı Muhammed Amin "Ticaretimizi geliştirmek üzere ikinci vatanınız Filistin'e hoş geldiniz. Mübarek topraklara hoş geldiniz. Türk işadamları ticaret ve yatırım alanında Filistinliler ile işbirliğine girmelidirler. Altyapı ve yatırımlar için sermayeye ihtiyaç vardır. Yıllardır işgal altında olan bu toprakların yeniden imarına ihtiyaç vardır. Bu topraklar için çok şehitler verdik. Onların kanının yerde kalmaması için ekonomide kalkınmaya ihtiyacımız vardır. Filistin toprakları, peygamberlerin toprağıdır. Barış içinde kalkınmamızı ilerletmeliyiz. Filistin'de de turizm yatırımları için müşterek işbirliğine girmeliyiz" dedi.

Toplantıya katılan Filistinli İşadamları Derneğı Başkanı Mohammed Masrojeý "Mart ayında MÜSİAD'ı ziyaret ettik, çok güzel bir şekilde ağırlandık ve çok faydalı ticari görüşmeler yaptık. Ticari ve sanayi alanlarda çok ilerlemiş bir teşkilata sahipsiniz. Filistin meselesine Türk kardeşlerimiz çok duyarlı. İki ülke arasında geliştirilebilecek sınırsız iş imkanları var. Müşterek yatırım ve ticari işbirliği anlaşmaları imzaladık. Her çalışma alanında bir komisyon kurmalıyız. Periyodik olarak toplanmalı. Filistin'de bir çalışma bürosu açılmalı. Hızlı bir çalışma programı içine girmeliyiz. Kasımda MÜSİAD Fuar ve Forum'una büyük bir heyet ile geleceğiz" dedi.

Ramallah
Ticaret ve Sanayi
Odasında
Toplantı
Yapıldı.

MÜSİAD Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol " İslam dünyası 1,5 milyar nüfusa, doğal kaynakların ise %65'ine sahip. Organizasyon ve iletişim ağının kurulması lazım. Her yıl İstanbul'da düzenlediğimiz MÜSİAD Fuarı ve Forumu bu açıdan çok önemli. İslam dünyası birbirlerinin ne üretilip sattığını bilmiyor. MÜSİAD Fuarları ile dünya pazarlarını ve üreticilerine ulaşma imkanı bulabilirsiniz. MÜSİAD olarak Filistin'e geldiğimiz gibi işbirliğini geliştirmek ve fuarımızı tanıtmak amacı ile yılda 10 – 15 ülkeye heyetler gönderiyoruz".

RAMALLAH'DA AİLE GELİŞTİRME DERNEĞİ'Nİ ZİYARET

Öğleden sonra Ramallah'da Aile Geliştirme Derneği ziyaret edildi. Halka mal olmuş bir dernek. 1948'de, ilk savaştan ve işgal-

Gidilen Ticaret ve Sanayi Odalarında MÜSİAD Üyeleri
ile Filistinli İşadamları arasında ticari görüşmeler yapıldı.

den sonra evlerinden, yurtlarından kovulan göçmenlere yardımcı olmak amacıyla kurulmuş. On binlerce aile evsiz kalan halka çare üretmek için güçlü ve dirayetli bir kadın olan Sameha Hallil harekete geçmiş ve "Aile Geliştirme" adında bir kadın derneği kurmuş. Dernek Başkanı Sameha Hallil konuşmasında " Derneği kurarken **"ağlayacağına çalış"** sloganını benimsedik. 5 arkadaşım ile 100 dinar sermaye ile bu derneği kurduk. Bugün aylık gideri 250 bin dolar olan, 4 apartmanda merkezi çalışmalarını yürüten, 4 köyde temsilciliği olan bir kuruluş haline gelmiş. Tarihimize bağlantılarımızı korumak için tarihi eserleri toplamaya başladık. Tarihi eserlerimizin ve topraklarımızın envanterini ortaya koyan 27 kitap yayınladık. Osmanlı'dan bu tarafa gelen birçok önemli eser ve evrakı toplamayı başararak bu toprakların Müslümanlara ait olduğunu ispat edebilecek duruma geldik. Ben İsrail hapishanelerine 6 defa girdim çıktım. 12 sene çocuklarımı göremedim. 22 köydeki merkezlerimizi kapattılar. Filistinlilere yapılan bütün zulümleri tek tek belgeledik arşiv oluşturduk" dedi.

MÜSİAD Genel Başkanı Yardımcısı Natic Akyol, Semiha Hanımın ve arkadaşlarının çalışmalarını takdir ve saygı ile karşıladıklarını ve kendilerini dinledikten sonra, Filistin meselesini daha iyi anladıklarını belirtti.

"Ağlayacağına Çalış" Sloganı ile Aile Geliştirme Derneğini kuran ve Başkanı olan Sameha Halil ile bir toplantı yapıldı.

RAMALLAH TURİZM SEYAHAT ACENTALARI BİRLİĞİ'NİN VERDİĞİ AKŞAM YEMEĞİ

Ramallah Turizm Seyahat Acenteleri Birliği MÜSİAD'ın onuruna bir akşam yemeği verdi. Birlik Başkan Yardımcısı Ayyad Maliki yemekte yaptığı konuşmada, MÜSİAD heyetinin gelişi ile İsrail'in Türk ve Filistin halkları arasında koyduğu duvarları yıktığını söyledi. Maliki devamla şunları söyledi "Ekonomide güçlü olmamız lazım, ekonomik istikrar ve kalkınma için yardıma ihtiyacımız vardır. İnancı insanları istikballerini kendileri yaparlar".

GAZZE'YE GEÇİŞ

Gece Ramallah'dan otobüs ile Filistin Özerk Bölgesinin birbirinden kopuk ve tel örgüleri ile kuşatılmış diğer önemli bir bölgesi olan Gazze bölümüne geçildi.

Ramallah'dan sonra İsrail'in kontrolünde olan bölgelerden geçilerek, Eretz sınırına gelindiğinde hem MÜSİAD heyeti için hem de refakat eden Filistin'in üst düzey yetkilileri için rencide edici ortam ile karşılaşılmıştı.

Otobüsümüz sınıra 1 km kala durarak Filistin Ekonomi Bakan Yardımcısı ve diğer üst düzey bürokratları aşağı indirdi. Bundan sonraki yolu sadece Türkiye'den gelen heyet otobüs ile yaptı, diğerleri ise uzunca elektrikli tel örgüler ile çevrilmiş bir koridordan yürüyerek devam etti.

Filistin toprakları bölük pörçük sanki Berlin duvarı ile kuşatılmış, her an esir olduklarını hissettirmeye çalışıyorlardı. Her gün 150 000 Filistin'li bu eziyeti çekerek, çalışmak üzere öbür tarafa geçiyor. En ufak bir olayda sınır kapatılıyor.

Yaklaşık 1 km ileride otobüsümüz tarafından durduruldu ve tüm eşyalarımızla birlikte aşağıya inmemiz istendi. 1 saatten fazla süren bir sorgulama ve incelemeden sonra ellerimizde valizlerle yürüyerek sınırı geçtik. Karşı tarafta ise sınırından geçmiş Filistinliler coşku ile bizleri beklemekteydi. Hepsi çok heyecanlıydı. Nasıl heyecanlanmasınlar ki, yıllar sonra ilk defa Kanuni Sultan Süleyman'ın torunları ticaret ve ekonomik seferberlik için kutsal topraklarda idi. Ayrıca heyetin gelişini vesile bilerek yıllar sonra Kudüs'ü, Mescidi Aksa'yı ziyaret edebilmişlerdi.

Filistin Halkı, Oslo Barış anlaşması gereği bulundukları illerde adeta hapis hayatı yaşıyor. Birbirleri ile özel izinleri olan sınırlı sayıdaki şahıslar ile irtibat kurabiliyor. Bazı aileler birbirleri ile koparılmış, kardeşler bile birbirinden tecrit edilmiş.

ORTADOĞU

MÜSİAD

80

*Eretz sınır
kapısı her
gün 150.000
Filistin'li
işçinin İsrail
tarafına
geçtiği özel
elektrikli teller
ile çevrilmiş
bölge.*

Sınırı geçtikten sonra heyetimiz için tahsis edilen otobüsümüz ve önündeki eskort ile otele doğru yöneldi.

Gazze şehri 1 milyon nüfuslu, 10 km eninde, 40 km uzunluğunda Akdeniz sahilinde 400 km²'lik küçük bir toprak parçası. Arafat'ın ofisi ve ikametgahı ve Filistin Parlamentosu bu şehirde bulunuyor. Hızla gelişme yolunda, 5 Yılda ciddi ilerleme sağlanmış. Çok güzel kumsalları ile Akdeniz'in güzel bir sahil beldesi. Çeşitli otelleri ile turizm alanında hizmet veriyor.

*Gazze
Havaalanının
inşaatı
bitmiş,
açılışını
bekliyor.*

Gazze'de İslam Üniversitesi var. İntifada 1987 yılı Eylül ayında bu şehirde başladı.

GAZZE TİCARET VE SANAYİ ODASINI ZİYARET

MÜSİAD Heyeti Gazze Ticaret ve Sanayi Odasının Düzenlediği, Maliye Bakanı, Ekonomi ve Ticaret Bakan Yardımcısı ve Gazze Valisinin Katıldığı toplantıya iştirak etti.

Gazze'de Al-Quds Otelinde ilk gecemizi geçirdikten sonra ertesi günü Gazze Ticaret ve Sanayi Odası'nda düzenlenen toplantıya katılmak üzere hareket edildi. Gazze Valisi ve Gazze Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mohammed Al-Qadura "Hepinize hoş geldiniz diyorum. Yaser Arafat'ın selamlarını getirdim. İlişkilerimizin çok uzun bir tarihi vardır. Filistin ile Türkiye'nin tarihi bağları vardır. Türkler varken, birlikte düşmana karşı savaştık, çok şehitler verdik. Türkler varken barış ve huzur vardı. Türkler ayrıldıktan sonra barış ve huzur kayboldu. Filistin'in imarını yeniden yapalım. Geldiğiniz için çok memnunum. Karşılıklı işbirliği anlaşmaları yapalım. Türk ve Filistinli işadamlarının işbirliği için elimizden gelen yapacağız. MÜSİAD'lı işadamlarını Filistin'e yatırıma ve ticarete davet ediyoruz".

Maliye Bakanı Mohammed Zuhdi Nashasibi "Filistin devletine hoş geldiniz, Devlet Başkanı ve Halkım adına hoş geldiniz. Ziyaretiniz her iki ülke halkı arasındaki tarihi bağları ve kardeşliği güçlendirecektir. Cumhurbaşkanı Demirel rahmetli Turgut

ORTADOĞU

MÜSİAD

82

Özal'ın cenazesinde bana Yaser Arafat'a söyle " Birlikte çalışıp, ilişkilerimizi güçlendireceğiz " demiş ve bizleri ziyadesi ile memnun etmiştir.

Bu ticari ziyaret yanında, dostluk ve kardeşliğimizi geliştirmek için ilk adımdır. İsrail, Türkiye ve Filistin arasındaki ticareti engellemek için zorluklar çıkarıyor. İsrail uluslararası anlaşmaları, Oslo Barış Anlaşmasını çiğniyor. İsrail Filistin'de Gazze ile Batı Şeria arasında insan ve mal trafiğini dolaşımını en sert şekilde engelliyor. Dünya Globalleşme yolunda ilerlerken Türkiye'de Arab-İslam dünyasını unutmamalı, ilişkilerini geliştirmeli.

Türkiye'nin bu dünyada, doğal kültürel ve ticari avantajları vardır. Filistin'e yatırım için Türk işadamlarını davet ediyoruz. Bizim için Türkiye'nin sermayesi kardeş sermayedir, yabancı sermaye değildir. Gıda, Konfeksiyon, İnşaat Malzemeleri, Çimento ve Turizm yatırımları için önemli imkanlar vardır. Türk turizmcileri hacıları, umrecileri, Filistin'de görmek istiyoruz. Kudus'ü, Mescidi Aksayı görmelerini istiyoruz. İlişkilerimizi geliştireceğiz. Gazze' deki Yaser Arafat Havalimanı açıldığı zaman sizleri görmeyi diliyoruz. Hem siyasi, hem de ekonomik olarak Filistin hükümeti ve Filistin halkı adına Türkiye'yi yanımızda görmek istiyoruz.

GAZZE SANAYİ BÖLGESİNİ ZİYARET

*Gazze
Sanayi
Bölgesi Hızla
Gelişiyor.*

15 Haziran 1998 Pazartesi öğleden sonra Filistin Özerk Bölgesini en önemli ekonomik merkezinden olan Gazze Sanayi bölgesi ziyaret edildi.

Filistin'in gelişimi barışın yerleşmesine katkı sağlamak amacı ile dünya bankası, ABD'nin başını çektiği çeşitli ülkeler, Avrupa Yatırım Bankası ve Uluslararası Finans Kurumunun uzun vadeli kredi imkanları verilmiş. Özel Serbest Ticaret Anlaşmaları yapılarak o bölgede üretilen ürünler "Made In Palestine" damgası ile Avrupa Birliğine ve Orta Doğu Pazarlarına gümrüksüz ve kotasız gönderilecek.

500 dönüm arazi üzerine kurulmuş sanayi bölgesinin temel amacı, istihdama katkı sağlamak çevre dostu sanayi veya ileri teknoloji konularına ağırlık verecek.

İsrail hükümeti ve Filistin Özerk bölgesi ile özel bir anlaşma imzalaması nedeni ile önemli engel ve zorlukların yaşanmayacağı ifade ediliyor.

Yabancı yatırımcılar için oturma ve çalışma şartları sağlanacak. Dışarıdan gelen makina ve teçhizat gümrüksüz olarak bölgeye gelebilecek. Para transferinde de herhangi bir problem yaşanmayacak ve tüm işlemler tek bir merkezden yürütülecek. Faaliyete 1-3 hafta içerisinde geçilebilecek.

İki şekilde yatırım yapılabilir: Filistin şirketi olarak faaliyet gösterebilecek ve 5 yıl gelir vergisi muafiyeti getirilecek. Veya serbest bölge statüsünde 5 yıl vergi muafiyeti ondan sonraki 14 yıl gelir vergisinin yüzde 10'u ödenecek.

Şu ana kadar İngiliz, Çin, Japon ve ABD firmalarının gelmeye başladığı özellikle Türk firmalarının da gelmesi gerektiğini belirtiyorlar. Tarihi geçmişimiz olan ve bu topraklara hakim olan Türklerin bu fırsattan yararlanmaları isteniyor.

GAZZE'DE DİĞER TEMASLAR

Gazze'de Devlet Başkanı Yaser Arafat ile görüşmeden önce çeşitli temas ve incelemelerimiz oldu. Açılışını bekleyen Gazze Havalimanı ziyaret edildi. Arap-İslam sanatına uygun inşa edilmiş havalimanına birçok devlet destek vermiş. Ancak gerekli teçhizatların İsrail gümrüklerinde bekletilmesi nedeni ile havalimanını kullanamıyorlar. Filistin Hava Yolları ve Havalimanın Yönetim Kurulu Başkanının evsahipliğinde havalimanında incelemelerde bulunuldu. İniş-kalkış pistinde otobüs yerine bir dahaki gelişimizde uçak üstünde bulunması temennisi ile havalimanından ayrılındı. Filistin Hava Yollarına ait şu an için sadece Kral Hasan'ın hediye ettiği bir uçak var, o da İstanbul Hava Yolları tarafından işletiliyor.

Filistin-Türk Dostluk Derneği ile de bir toplantı yapılarak iki ülke arasındaki ticari

ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlanacağı ifade edildi. Filistin'de çok sayıda Türkiye'de okumuş veya bir Türk ile evlenmiş Filistinli bulunmakta. Filistin-Türk Dostluk Derneğinin yetkilileri de bu arkadaşlardan oluşmakta. Gezimizin organizasyonunu yürütenler arasında Turizm Bakanlığı Genel Müdürü Nabil Saraç bey de Adanalı bir hanım ile evli, çok güzel Türkçesi var ve Türkiye'yi yakından tanıyor.

MÜSİAD
Heyetinde yer
ala Ali Rıza
Demirca
Hoca,
Yahudilerce
Kutsal
Sayılan
"Kırğa Ağacı"
hakkında bilgi
verdi.

Bu arada güzel kumsal ve plajlarından da istifade etme imkanı bulan heyetimiz denize de girdi. Sahil kenarında çeşitli işadamlarının tesislerinde çeşitli ziyafetlere katılarak güzel bir şekilde ağırlandı.

YASER ARAFAT MÜSİAD TİCARET HEYETİNİ KABUL ETTİ

MÜSİAD'ın 9-19 Haziran tarihlerini kapsayan Filistin ve Mısır ticari gezisinin ilk ayağı olan Filistin'de, Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyyol başkanlığında MÜSİAD heyeti, Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat ile bir araya geldi.

Arafat: " Filistin'in imarı ve ekonomik kalkınması için Türkiye'nin ve Türk işadamlarının katkılarını bekliyoruz" dedi.

MÜSİAD heyetini kabul eden Filistin Devlet Başkanı Yaser Arafat, Türkiye'den ilk defa bir işadamları heyetinin Filistin'e gelerek ticaret ve yatırım görüşmelerinde bulunmasından büyük mutluluk duyduğunu belirterek, MÜSİAD heyetine teşekkür

Filistin Özerk
Bölgesi
Devlet
Başkanı
Yaser Arafat
MÜSİAD
Heyetini
Kabul Etti.

etti. Arafat 50 yılı aşan haklı davalarını ve varolma mücadelelerini siyasi alanda dünyaya kabul ettirdiklerini, ama ekonomik mücadelenin başarılmasında ve Filistin'in yeniden imarında ve ekonomik kalkınmasında Türkiye'nin ve Türk işadamlarının yatırım ve ticaret yoluyla katkılarını beklediklerini belirtti. Babasının Osmanlı İmparatorluğu'nda bir subay olduğunu ve Kudüs şehrinin isminin Türkçe'den geldiğini belirten Arafat, tarih boyunca Türk milletinin Filistin davasını desteklediğini ve ilişkilerinin güçlü temele dayandığını söyledi. Arafat, ayrıca iki ülkenin işadamlarının tarım işleme, sanayi ve turizm alanında işbirliği yapabileceği birçok alan olduğunu ifade etti.

MÜSİAD Başkan Yardımcısı Natık Akyol, MÜSİAD heyetini kabul ettiği için Arafat'a teşekkür ederek, " Bu gezi Filistin'in yeniden imarına ve ekonomik açıdan kendine yeterli bir ülke olmasına katkıda bulunmamızın bir zorunluluk olduğunu bize göstermiştir. İslam ülkeleri arasında ekonomik ve siyasi dayanışmanın artırılması elzemdir. Filistin'in ekonomik sıkıntılarını gidermek amacıyla birçok alanda işbirliğine hazırız " dedi . Akyol Gazze Havalimanı ve deniz limanının inşaatının tamamlanıp, uluslararası trafiğe açılmasıyla mal ve insan dolaşımının hızlanacağını belirtti. Türkiye ile ticari ilişkileri geliştirmede Filistin'in İstanbul'da bir başkonsolosluk açmasının gerekli olduğunu söyledi.

*Filistin'e ilk
kez gelen
İşadamı
Grupuna ilgi
büyükü.*

FİLİSTİN İŞGEZİSİNİN SON NOKTASI İSRAİL-MISIR SINIRI

Filistin Özerk Bölgesi Devlet Başkanı Yaser Arafat'ın kabulünden sonra, heyetimiz Mısır'a geçmek üzere karayolu ile Refah sınır kapısına doğru hareket etti. MÜSİAD Genel Başkan Yardımcısı Natik Akyol ve Genel Sekreter Dr. Ömer Bolat Türkiye'ye erken dönmek amacı ile tekrar Eretz sınırından çıkarak Tel-Aviv Havalimanından THY uçağı ile dönerken geriye kalan heyet Mısır'a devam etti.

MÜSİAD Heyeti Mısır'a ulaşabilmek için 3 ayrı otobüs değiştirdi. İlk önce Filistin sınırından çıktıktan sonra otobüsümüzden tüm eşyalarımızı İsrail-Filistin askerlerinin ortaklaşa denetiminde olan bölgede pasaport kontrolünden sonra başka bir otobüse bindirilerek, İsrail gümrüğü kısmına getirildi. Burada tekrar eşyalarımız boşaltılarak, tüm heyet bekleme salonuna alındı. Uzun süren bekleyişler ve belli aralıklarla sorgu ve suallerden sonra, ellerimizde bagajlarla Mısır sınırına geçildi. Burada ise bizi yeni bir otobüsümüz bekliyordu.

MISIR

I- ÜLKE

A- TEMEL BİLGİLER

MISIR - TEMEL BİLGİLER

Yüzölçümü	: 1.000.000 km ²
Nüfusu (1994)	: 57.6 milyon
Nüfus artış hızı (1994)	: % 2,9
Başlıca Şehirleri	: Kahire, Aswan, İskenderiye, Port Said, Süveyş, İsmailiye
GSYİH (1992)	: 41,7 Milyar Dolar
Kişi Başına GSYİH (1992)	: 701 Dolar
GSMH Artış Hızı (1992)	: % 2,8
Enflasyon Oranı (1994)	: % 7,9
İşsizlik Oranı (1994)	: 17,6 (faal işgücü 18 milyon)
Para birimi	: Mısır Lirası (1 ABD Doları = 3,39 Mısır Lirası)
Dış borçları	: 30,24 milyar ABD Doları
Yurtdışı işçi transferleri	: 6,2 milyar ABD Doları
Petrol ihracat gelirleri (1994)	: 1,5 milyar ABD Doları
Gelen turist sayısı (1994)	: 2,2 milyon kişi
Turizm gelirleri (1994)	: 1,7 milyar ABD Doları
Süveyş Kanalı Geliri (1994)	: 1,748 milyar ABD Doları
İhracat Gelirleri (1994)	: 3,7 milyar ABD Doları
İthalat Giderleri (1994)	: 10,1 milyar ABD Doları
Dış ticaret dengesi (1994)	: 6,4 milyon Dolar açık
Başlıca ihracat ürünleri	: Ham petrol ve petrol ürünleri ve ham pamuk ve pamuk ipliği, pamuklu dokuma mamülleri, alüminyum ve tarım ürünleri.
İhracat yaptığı başlıca ülkeler	: İtalya, Fransa, ABD, Almanya, Orta Doğu ülkeleri
Başlıca ithalat ürünleri	: Gıda maddeleri, canlı hayvan, yağlar, madenler, kereste, kağıt, lastik, deri, kimyasal maddeler, taşıt araçları makina ve teçhizat.
İthalat yaptığı başlıca ülkeler	: ABD, Federal Almanya, Fransa, İtalya, Orta Doğu ülkeleri
Serbest Bölgeler	: Nasr, İskenderiye, Port Said, Süveyş, İsmailiye, Damietta, Kahire

B- TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

Mısır'da 1992 yılında ekonomik reform programı uygulamaya konulmuş istikrar tedbirlerinin uygulanması sonucunda, ekonomi körfez krizinin etkilerinden kurtulmayı başarmış, döviz ve faiz oranları serbest bırakılmış, bankacılık sistemi yenileniş, para piyasasındaki gelişmeler kontrol altına alınmış, bütçe açığı azaltılmıştır. Ayrıca, Hükümet, fiyatları ve dış ticaret rejimini serbestleştirmeye başlamış, yatırımlar konusunda kolaylıklar getirmiş, kamu sektörüne ait kuruluşların özel sektöre devri konusunda çalışmalara girişmiştir. 1993 yılında Mısır'ın izlediği sıkı para politikaları, istikrarlı döviz kuru ve bütçe açıklarının azaltılması enflasyonun % 10'larda dolaşmasına katkı sağlamıştır.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER

	1991	1992	1993(a)
Cari Fiyatlarla GSYİH (Milyar, Mısır Poundu)	111.2	139.1	152.9
Fert Başına GSYİH (Cari fiyatlarla, Mısır Poundu)	2062	2521	2079
Büyüme (%)	1.1	4.4	1.0
Enflasyon (%)	19.8	13.6	12.5
İhracat (Milyar, US\$)	3.86	3.40	2.31
İthalat (Milyar, US\$)	9.81	8.90	7.92
Ticaret Dengesi (Milyar US\$)	-5.95	-5.50	-5.61
İşsizlik Oranı (% 7)			13-20
Dış Borçlar (Milyar US\$)			38.3
Döviz Rezervleri (Milyar US\$) (Altın hariç)			13
Ülke Dışındaki İşçi Sayısı (Milyon)			3
Yurtdışı İşçi Gelirleri (Milyar US \$)	3.7		
Petrol Üretimi (Günde, Varil)	870.000		
Doğal Gaz Üretimi (Günde milyon mt ³)	810		
Gelen Turist Sayısı (Milyon Kişi)			2.4
Turizm Gelirleri (Milyar US \$)		1795	
Suveş Kanalı Gelirleri (Milyar US \$)		1.93	
Döviz Kuru S1 = 3.391 Mısır Poundu (22 Nisan 1994)	3.33	3.33	3.37

(a) Tahmin

Kaynak: Country Report: Egypt, 1994, No: 3.

Tablo 32: GSYİH'nin Sektörel Dağılımı (1992/1993)

Sektör	1992/1993
Tarım ve Sulama	16.6
Sanayi ve Madencilik	16.7
Petrol ve Elektrik	11.8
İnşaat	4.4
Ticaret, Maliye ve Sigorta	20.2
Ulaştırma ve Haberleşme	6.8
Diğer	23.5
Toplam	100.0

Kaynak: Country Report: Egypt, 1994, No: 2.

Tablo 33: Başlıca İhraç Ürünleri (1992/1993)

Ürün	US \$ Milyon
1992/1993	
Petrol ve Ürünleri	1.803
Pamuklu Dokuma ve Tekstil	450
Mühendislik ve Metalurji Ürünleri	364
Diğer Ziraî Ürünler	161
Ham Pamuk	37
Toplam (Diğerleri ile birlikte)	3.417

Kaynak: Country Report: Egypt, 1994, No: 2.

Tablo 34: Başlıca İthal Ürünleri (1992/1993)

Ürün	US \$ Milyon
1992/1993	
Ulaşım Alet ve Makinaları	2.547
Canlı Hayvan ve Gıda	1.877
Kimyevi Madde, Lastik, Deri	1.107
Kereste, kağıt, Tekstil	1.100
Muhtelif (Yağ, Yakıt, Min.)	1.267
Toplam	10.732
(Diğerleri ile birlikte)	

Kaynak: Country Report: Egypt, 1994, No: 2.

Tablo 35: İhracatında Başlıca Ülkeler (1992)

Ülke	1992 (%)
İtalya	20.6
ABD	8.2
İspanya	6.9
Fransa	6.2
Singapur	5.3
Yunanistan	5.2

Tablo 36: İthalatında Başlıca Ülkeler (1992)

Ülke	1992 (%)
ABD	25.4
Almanya	10.2
İtalya	8.7
Fransa	7.0
Japonya	4.8
İngiltere	3.7

Kaynak: Country Report: Egypt, 1994, No: 2

Mısır, ABD başta olmak üzere pek çok batılı kaynaktan, uluslararası finans kurumlarından yardım almaktadır.

Körfez krizi ve savaşı sırasında uğradığı zararların telafisi amacıyla Batılı ülkeler, ABD ve Körfez Ülkeleri, Mısır'ın Körfez Krizi öncesinde 51 milyar dolardan fazla olduğu tahmin edilen borçlarının bir bölümünü silmiştir. Böylece Mısır'ın dış borç miktarı 1993 yılında 38,3 milyar dolara düşmüştür.

Mısır'ın doğalgaz rezervinin yaklaşık 595 milyar m³'e ulaştığı tahmin edilmektedir. Mısır'da son yıllarda yeni doğalgaz yataklarının bulunmasıyla, bunların işletilebilmesi için Mısır, finansmana ve teknolojik işbirliğine ihtiyaç duymaktadır.

C- TÜRKİYE-MISIR EKONOMİK İLİŞKİLERİ

İki ülke dış ticaret dengesi sürekli Türkiye lehine bakiye vermektedir.

Ancak son yıllarda dış ticaret fazlalığımız azalma eğilimine girmiştir. Türkiye ve Mısır, ekonomik ve ticari işbirliği potansiyellerinin şimdiye kadar yeterince değerlendirebilmiş değildir. Zira uzun yıllar her iki tarafın işadamları, ekonomilerinin ve üretimlerinin benzer nitelikte ve hatta dış pazarlarda rakip oldukları düşüncesi ile birbirlerini ihmal etmişlerdir. Halbuki benzer ürünlerde dahi birbirlerinin deneyimlerinden ve geliştirdikleri teknolojilerden ve hatta pazarlama imkanlarından istifade etmeleri iki tarafın da yararınadır.

Tablo 37: Türkiye-Mısır Dış Ticaret İstatistikleri (1992-1994)

Yıl	İhracat (1000 \$)	İthalat (1000 \$)	Dış Ticaret Dengesi	Dış Ticaret Hacmi (1000 \$)
1992	173.498	58.844	+114.654	232.342
1993	191.421	105.066	+86.355	296.487
1994 (8 aylık)	111.537	81.940	+29.597	193.477

Kaynak: Dış Ticaret İstatistikleri (DİE)

Tablo 38: Türkiye'nin Mısır'a İhracatının Sektörel Dağılımı (1994)

Sektör	(1.000 \$)
	1994 (8 Aylık)
Kara Nakil Araçları Sanayii	21.408
Tarım (Bitkisel Üretim)	15.830
Elektrikli Makinalar	11.551
Petrokimya Sanayi	10.608
Kauçuk, Lastik ve Ürün. San.	9.419
Cam ve Camdan Mam. Eş. San.	6.881
Diğer Kimyevi Madde İmali	6.207
Demir-Çelik Ana Sanayii	3.872
Dokuma Sanayi	3.738
Elektriksiz Makinalar San.	3.654
Toplam (Diğerleri ile birlikte)	111.537

Kaynak: Dış Ticaret İstatistikleri (DİE)

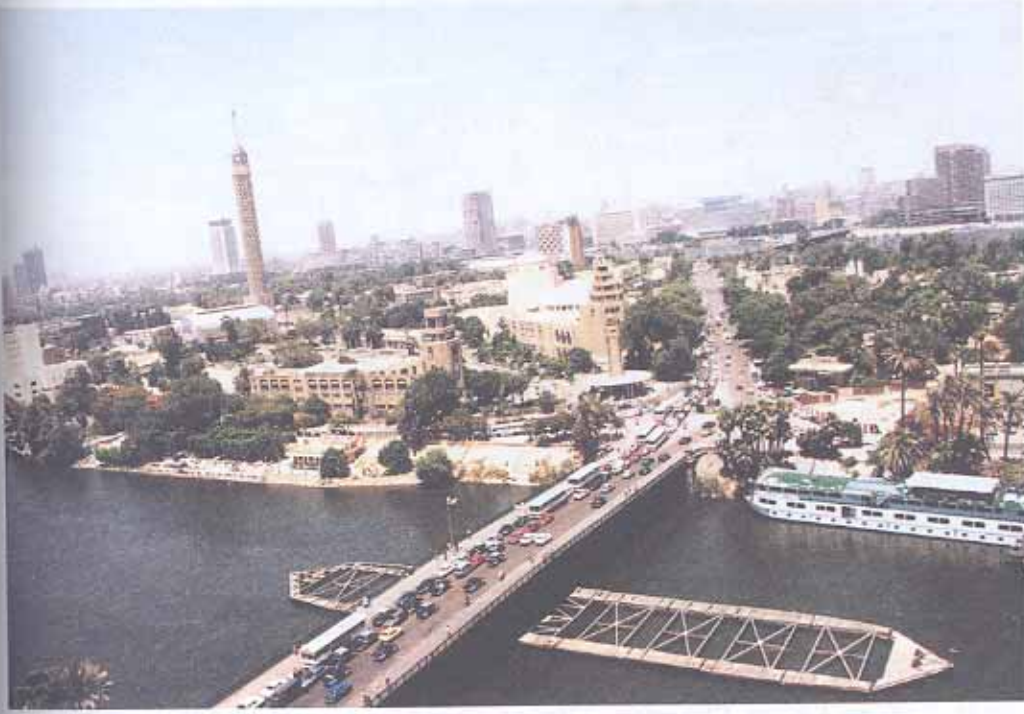
Tablo 39: Türkiye'nin Mısır'dan İthalatının Sektörel Dağılımı (1994)

(1.000 \$)

Sektör	1994 (8 aylık)
Ham Petrol ve Tabi Gaz Çıkarımı	38.083
Çırcırlama	13.172
Un Üre. ve Diğer Öğütme vb. Faa.	12.550
Dokuma Sanayii	9.793
Demir-Çelik Ana Sanayii	3.661
Diğer Metal Ana Sanayii	3.295
Taş Ocaklığı	341
Tarım (Bitkisel Üretim)	334
Diğer İmalat Sanayii	249
Metal Eşya Sanayii	90
Toplam (Diğerleri ile birlikte)	81,940

Kaynak: Dış Ticaret İstatistikleri (DİE)

II- MÜSİAD'IN GEZİ VE TEMASLARI

Mısır'ın
Başkenti
Kahire ve
Nil Nehri

Ellerde valizler ile Mısır sınırına vardıktan sonra uzun bir gümrük ve muamele işlemlerinden sonra gece 24:30'da gümrükten otobüsümüz ile ayrıldık. Sabaha kadar sürecek olan Sina çölü yolculuğu sonrası Kahire'ye ulaşabilecektik. Kızıldeniz ile Akdeniz'i birbirine bağlayan Süveyş Kanalı'ndan da geçecektik. Adım başı, ecdad kanı ile sulanmış bu topraklarda dedelerimizi rahmetle anmaktan geri durmadık.

Refah gümrüğünden ayrıldıktan sonra yemek yiyebileceğimiz en uygun yer olarak 1 saatlik uzaklıkta Mariott Hotel'de konaklayarak paket sandöviç hazırlattık. Mısır'da ilk dikkatimizi çeken husus son bombalanma hadiselerinden dolayı turist sayısında ciddi düşüşler yaşanmış. Güvenlik önlemleri yoğun bir şekilde artırılmış. Adım başı polis bulunuyor. Otobüsümüzün güvenli bir şekilde seyredebilmesi için bir koruma görevlisi otobüsün içine, iki de eskort verdiler.

Günün yorgunluğunu Sina çöllerinde otobüste uyuyarak gidermeye çalışırken sabah namazı için ufak bir yerleşim bölgesinde tekrar konakladık. Ankara-İstanbul arası sıra sıra hizmet veren tesislerimizi doğrusu aradık.

MISIR'LI İŞADAMLARI İLE TOPLANTI

MÜSİAD
Heyeti Mısırlı
İşadamları ile
toplantı yaptı.

Sabah 8:00'de Kahire Shearton Oteline vardıktan sonra 10:00'da başlayacak olan toplantımıza gitmek üzere Nil üzerinde bulunan Shearton'a ait gemiye geçtik. T.C. Kahire Büyükelçiliği'mizin yetkilileri ve Mısır'lı işadamları ile düzenlenen toplantıda Uluslar arası MÜSİAD Fuarı ve Forumu ile ilgili tanıtım filmi gösterdi, Türkiye'nin ve İstanbul'un ticari ve ekonomik potansiyeli anlatıldı. Daha sonra ikili sektörel görüşmeler yapıldı.

Mısırlı işadamları Türkiye ile çok yakından ilgileniyor. Türk işadamları da Mısır'a çok sıcak bakıyor. Hem Türkiye'ye yakınlığı hem de tarihi kültürel bağlar işdünyasını da birbirine kolayca yaklaştırabiliyor.

MÜSİAD INTERBUILD'98 KAHİRE FUARINDA

Kardeş kuruluşumuz AGD (Arap Group for Development) tarafından organize edilen Fuar ziyaret edildi ve bir stand ile de MÜSİAD Fuar'a katıldı. Burada da yoğun ilgi ile karşılaşan MÜSİAD 18- 22 Kasım 1998'de düzenlenecek olan Fuar ve Forum'a katılmayı düşünen çok sayıda işadamı ile tanıştı.

Kahire Kongre Merkezi Modern, toplantı ve sergi bölümleri ile çok güzel bir konumda. Kahire'de çok sayıda yabancı firma hareketliliği gözleniyor. Türkiye'yi ve

MÜSİAD
INTERBUILD
'98 Fuarına
Katıldı.

Türk iş dünyasını temsil eden kişi ve kuruluşların sayısının artırılmasında büyük yararlar var.

Gerek otelimize gerekse toplantılarımıza büyük ilgi gösteren Mısırlı işadamlarına vakit ayırmakta güçlük çektik. Türkiye dönüşümüzden sonra firmaların ilgileri de-

Şehrin Tarihi
Mekanları ve
Piramitler
Gezildi.

ORTA DOĞU

MÜSİAD

96

MÜSİAD
heyeti
Nil Nehri
gezisinde

vam etti. Gerek dağıtmış olduğumuz heyet adreslerinden gerekse Fuar standındaki üyelerimizin broşürlerinden hareketle birçok faks ile talep aldık

FİLİSTİN VE MISIR'DA ÖNEMLİ ADRESLER**Arabian Group For Development - Mısır**

Dr. Ahmed Mattar

Dr. Essam El Hadad

Tel: ++20 - 2 - 303 72 57 / 303 16 40

Fax: ++20 - 2 - 304 60 07

Kahire Büyükelçiliği

25, EL Falak Str. Bab El Louk / Egypt

Tel: ++20 - 2 - 354 83 64 / 356 33 18

Fax: ++20 - 2 - 355 81 10

Büyükelçi: Sn. Yaşar Yakış

Mısır Arap Cumhuriyeti Büyükelçiliği

Büyükelçi: Sn. Mohammad Mahdy Fathala

Tel: +312 - 426 10 26 / 426 64 78

Fax: 257 02 66

Filistin Büyükelçiliği

Büyükelçi: Sn. Fouad Ben Manmud Yaseen

Tel: +312 - 436 08 23

Fax: +313 - 437 78 01

İsrail Konsolosluğu

Başkonsolos: Benjamin Krasna

Tel: 225 10 40

Fax: 225 10 48

Palestine National Authority

Ekonomi & Ticaret Bakanlığı

Bakan Yardımcısı: Sulaiman Abu Karsh

Tel: ++971 - 7 - 829 140 / 829 141 / 826 139

Fax: ++971 - 7 - 886 700

ORTA DOĞU

MÜSİAD

98

El Halil Ticaret Odası

Oda Başkanı: Sn. Hashim Natshah

Tel: ++972 - 7 - 992 82 18

Fax: ++972 - 7 - 992 74 90

Ramallah Ticaret Odası

Oda Başkanı: Sn. Mohammad Ahmad Amin

Tel: ++972 - 7 - 995 60 43

Fax: ++972 - 7 - 995 50 52

Filistinli İşadamları Derneği - Kudüs

Derneğin Başkanı: Sn. Mohammed Masrouji

Tel: ++972 - 2 - 574 71 77 - 9

Fax: ++972 - 2 - 954 246

Gaza Ticaret Odası

Tel: ++972 - 7 - 864 588

Turizm Bakanlığı

Turizm Bakanı Vekili: Sn. Abdallah Hijazi

Genel Müdür: Sn. Nebil Al-Sarraj

Tel: +972 - 7 - 829 461

Fax: +972 - 7 - 824 856

Filistin Kudüs - Seven Arches Hotel

Tel: +972 - 2 - 627 75 55

Filistin Gaza - Qudus Hotel

Tel: +972 - 2 - 863 481

Fax: +971 - 2 - 825 181

Mısır Kahire - Meridian Cairo Hotel

Tel: +20 - 2 - 362 17 17

Fax: +20 - 2 - 368 15 55

ISBN 975-7215-26-0